

WATER- EN RIOLERINGSPROGRAMMA

SOMEREN

2026-2030

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	5	3.7	Beleid oppervlaktewater.....	23
1.1	Water, riolering en klimaatverandering.....	5	3.8	Beleid klimaatadaptatie.....	24
1.2	Doel van het Water- en Rioleringsprogramma.....	6	3.9	Levensduur rioleringsobjecten.....	25
1.3	Omgevingsvisie.....	6	4	HUIDIGE SITUATIE AREAAL.....	26
1.4	Samenwerking.....	6	4.1	Inleiding.....	26
1.5	Vaststelling.....	6	4.2	Aangesloten percelen.....	26
1.6	Leeswijzer.....	6	4.3	Vrijerval riolering.....	26
2	EVALUATIE.....	7	4.4	Mechanische riolering.....	28
2.1	Inleiding.....	7	4.5	Overstorten en bergbezinkbassins.....	28
2.2	Projecten.....	7	4.6	Drainage en grondwatermeetnet.....	28
2.3	Beheer en onderhoud.....	10	4.7	Waterberging en wadi's.....	28
2.4	Gegevensbeheer, meten en monitoren.....	13	4.8	Oppervlaktewater.....	28
2.5	Onderzoek en planvorming.....	14	5	STRATEGIE.....	29
2.6	Personeel en financiën.....	16	5.1	Inleiding.....	29
2.7	Synthese evaluatie.....	16	5.2	Projecten.....	29
3	VISIE & BELEID.....	17	5.3	Beheer en onderhoud.....	32
3.1	Inleiding.....	17	5.4	Gegevensbeheer, meten en monitoren.....	33
3.2	Zorgplichten en overige beleidstaken.....	17	5.5	Onderzoek en planvorming.....	34
3.3	Omgevingsvisie.....	17	5.6	Bewustwording en stimulering klimaatadaptatie.....	34
3.4	Beleid stedelijk afvalwater.....	18	6	MIDDELEN.....	35
3.5	Beleid afvloeiend hemelwater.....	19	6.1	Inleiding.....	35
3.6	Beleid grondwater.....	22	6.2	Personele capaciteit.....	35
			6.3	Financiële middelen.....	35

BIJLAGE 1: AANLEGJAAR

BIJLAGE 2: BEOORDELING STABILITEIT

BIJLAGE 3: OVERZICHT GEMALEN

BIJLAGE 4: KAART OVERSTORTEN

BIJLAGE 5: EXPLOITATIE RIOLERING

BIJLAGE 6: INVESTERINGEN

BIJLAGE 7: BEREKENING EENHEIDSPRIJZEN VRIJVERVALRIOLERING

BIJLAGE 8: RIOOLHEFFING

SAMENVATTING

Voor u ligt het Water- en Rioleringsprogramma (WRP) van gemeente Someren voor de periode 2026-2030. Het WRP is opgesteld in samenwerking met Waterschap Aa en Maas en Waterschap De Dommel.

Waarom een WRP?

In de Omgevingsvisie 'Someren Veerkrachtig, Onweerstaanbaar en Inclusief' zijn op hoofdlijnen de strategische doelen en beleidsuitgangspunten voor onder andere 'Water' en 'Klimaat' vastgelegd. Het WRP is hiervan de concrete uitwerking.

Om het uitvoeren van de gemeentelijke watertaken voor de huidige en toekomstige generatie betaalbaar te houden, is dit WRP opgesteld. Het beschrijft onze invulling van de wettelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater, hoe wij zorg dragen voor het oppervlaktewater en hoe we omgaan met de invloed van klimaatverandering op stedelijk water. Daarnaast bevat dit programma de financiële onderbouwing voor de rioolheffing.

Hoe ging het de vorige planperiode?

De afgelopen planperiode is er een verbeteringslag uitgevoerd in het gegevensbeheer en is er prioriteit gelegd op het onderhoud van gemalen. De noodzakelijke rioolvervanging en operationeel beheer en onderhoud van vrijverval riolering is blijven liggen. Dit geldt ook voor het beheer van oppervlaktewater en infiltratievoorzieningen.

Wat gaan we in de komende planperiode doen?

Met dit WRP streven we naar een goede invulling van de gemeentelijke watertaken. Het onderhoud van de water- en rioleringsobjecten is de afgelopen planperiode minimaal en in veel gevallen alleen incidenteel geweest. Daardoor is de conditie van de water- en rioleringsobjecten onder niveau. Om een goede basis te krijgen en in de toekomst de kosten gelijk te houden of zelfs te verlagen, gaat er een inhaal- en uitbreidingslag komen in het beheer en onderhoud voor alle stedelijk water objecten. Daarnaast worden er vervangingsplannen opgesteld voor vrijverval riolering en drukrioolgemalen.

Ook komt er meer aandacht voor oppervlaktewater en infiltratievoorzieningen in de vorm van beheer- en onderhoudsplannen. We gaan samen met Waterschap Aa en Maas en Waterschap De Dommel zorgen voor een goed oppervlaktewatersysteem, zodat de bergende en afvoerende functies van de watergangen optimaal kunnen worden benut.

Tot slot gaan we verder met klimaatadaptatie. Bij reconstructies wordt onderzocht of afkoppelen eenvoudig realiseerbaar is en of er andere meekoppelkansen te benutten zijn om eventuele wateroverlast aan te pakken. Op basis van de uitkomsten van het Systeemoverzicht Stedelijk Water wordt er een uitvoeringsagenda voor klimaatmaatregelen tegen wateroverlast opgesteld.

Bewustwording voor de effecten van klimaatverandering en het stimuleren van klimaatadaptieve maatregelen, zoals afkoppelen hemelwater en groene daken pakken we gezamenlijk met de Peelgemeenten en de waterschappen op.

Hoe gaan we dat waarmaken?

Om onze geplande werkzaamheden en deze ambities waar te kunnen maken is er voldoende personele bezetting nodig. De huidige bezetting voor dagelijks beheer moet daarom worden uitgebreid met 1 fte tijdelijk personeel.

Daarnaast zijn de inkomsten uit de rioolheffing nodig om alle kosten te dekken. Met een kostendekkingsberekening zijn de kosten en de benodigde inkomsten bepaald. De rioolheffing wordt bepaald voor woningen en niet-woningen. Het verwachte verloop van de rioolheffing is weergegeven in onderstaande tabel.

Rioolheffing 2025-2030

Jaar	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Stijging heffing		7,2%	7,2%	7,2%	7,2%	7,2%
Heffing woningen	€ 209	€ 224	€ 240	€ 257	€ 276	€ 296
Heffing niet-woningen	€ 314	€ 337	€ 361	€ 387	€ 415	€ 445

Datum: 27 augustus 2025

Foto voorkant – Bouwen Waterdael (bron: Gemeente Someren)

I INLEIDING

1.1 Water, riolering en klimaatverandering

Gemeente Someren ligt grotendeels in het stroomgebied van de Boven Aa. Er zijn vroege verwijzingen naar de kern Someren en Lierop gevonden in historische stukken uit de twaalfde eeuw. De kernen Someren-Heide en Someren-Eind zijn in de 19^e eeuw ontstaan door ontginningswerkzaamheden.

Ondanks dat riolering essentieel is voor de volksgezondheid, heeft het tot ver in de twintigste eeuw geduurd voordat het inzamelen en afvoeren van het afvalwater een gemeentelijke aangelegenheid werd. Tot die tijd werden poepemmers gebruikt, die vaak centraal werden ingezameld en in putten of op (stromende) wateren werden leeggegooid. Van waterzuivering was toen nog geen sprake.

Vanaf de jaren '60 van de vorige eeuw zag men in dat directe lozingen van de riolering op nabijgelegen vloeivelden en oppervlaktewater resulteerden in een slechte waterkwaliteit. Als belangrijkste nadelen werden ziekte en stank gezien. Tien jaar later nam het bewustzijn voor waterkwaliteit verder toe, omdat ook de toename van voedingsstoffen in het water tot ongewenste situaties leidde. Sinds die tijd wordt het afvalwater steeds vaker naar een rioolwaterzuivering getransporteerd, waarna het gezuiverd geloosd wordt op het oppervlaktewater.

Hoewel klimaatverandering van alle tijden is, leidt de versnelde opwarming van de aarde tot onder andere veranderende neerslagpatronen in Nederland. Het zal enerzijds vaker en harder gaan regenen en anderzijds zullen er langere perioden van droogte komen. De extreme neerslag past niet meer in de riolering en om droogte tegen te gaan moet neerslag juist zo min mogelijk worden afgevoerd en meer worden vastgehouden in het gebied waar het valt. Gemeente Someren zal maatregelen moeten nemen om zich aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering.

Figuur 1.1 Wateroverlast op 1 juni 2016 (Foto: Josien van Geffen)

1.2 Doel van het Water- en Rioleringsprogramma

In voorliggend Water- en Rioleringsprogramma (WRP) staat de huidige stand van zaken en de activiteiten voor de komende jaren beschreven op het gebied van water en riolering. Het gaat in op welke wijze gemeente Someren in de periode 2026-2030 invulling geeft aan de wettelijke taken voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater, aangevuld met beleidstaken voor oppervlaktewater en klimaatadaptatie. Het is de opvolger van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2021-2025.

Met de komst van de Omgevingswet is de wettelijke verplichting van het Water- en Rioleringsprogramma komen te vervallen. Om het uitvoeren van de gemeentelijke watertaken voor de huidige en toekomstige generatie betaalbaar te houden, wordt er toch een WRP opgesteld. Het bevat namelijk het programma voor het uitvoeren van die taken en de financiële onderbouwing daarvan.

1.3 Omgevingsvisie

Gemeenten zijn verplicht om een Omgevingsvisie vast te stellen. Een omgevingsvisie bevat de hoofdlijnen van het beleid voor de fysieke leefomgeving. Op 21 november 2024 is door de gemeenteraad de omgevingsvisie "Someren Veerkrachtig, Onweerstaanbaar en Inclusief" vastgesteld.

In de omgevingsvisie zijn de strategische doelen en beleidsuitgangspunten vastgelegd (zie Hoofdstuk 3). In voorliggend WRP zijn de meer uitvoeringsgerichte aspecten uitgewerkt.

1.4 Samenwerking

Gemeente Someren werkt op het gebied van water en riolering samen met omliggende gemeenten, Waterschap Aa en Maas, Waterschap De Dommel en Brabant Water. Dit wordt gedaan in verschillende verbanden:

- Om invulling te geven aan de doelstellingen uit het Bestuursakkoord Water werken zes gemeenten, Waterschap Aa en Maas en Brabant Water samen in de werkeenheden 'Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel' (incl. projectgroep Klimaatadaptatie).
- De Uitvoeringsdienst Openbare Ruimte (UDAS) is een gezamenlijke dienst met de gemeente Asten die zorgt voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in beide gemeenten.

1.5 Vaststelling

De Omgevingswet schrijft voor dat het Water- en Rioleringsprogramma 2026-2030 ter inzage wordt gelegd in het kader van participatie én dat het WRP daarna door het college van Burgemeester en Wethouders moet worden vastgesteld. Door de inhoud en de relatie met de rioolheffing wordt het WRP in Someren ook door de gemeenteraad vastgesteld.

1.6 Leeswijzer

Eerst kijken we met een evaluatie (Hoofdstuk 2) terug op de plannen uit het aflopende Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en wat daarvan is gerealiseerd. Daarna volgt het hoofdstuk Visie & Beleid (Hoofdstuk 3) waarin beschreven staat wat gemeente Someren wil bereiken op het gebied van water en riolering. Hier wordt ook de koppeling met de Omgevingsvisie gemaakt. In Hoofdstuk 4 wordt de huidige situatie van het areaal in beeld gebracht. Met een vergelijking tussen de huidige situatie en de gewenste doelen komt de opgave in beeld. De strategie, hoe deze opgave de komende planperiode wordt ingevuld, staat beschreven in Hoofdstuk 5 en de middelen die daarvoor nodig zijn staan in Hoofdstuk 6.

2 EVALUATIE

2.1 Inleiding

Voor de vorige planperiode was er een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2021-2025 opgesteld. In onderstaande paragrafen worden de maatregelen uit dat GRP geëvalueerd. In het GRP waren doelstellingen en speerpunten benoemd. In hoeverre de geëvalueerde activiteiten zich richten op deze doelstellingen en speerpunten is weergegeven met de volgende symbolen:

Zorgplichten (afvalwater, hemelwater en grondwater)

Klimaatadaptatie

Samenwerken

Communicatie

2.2 Projecten

Vervangen van riolering

De afgelopen planperiode is er minder dan 350 meter riolering vervangen (Figuur 2.1).

Figuur 2.1 Riolvervanging in 2021 (Foto: Gemeente Someren)

De riolering in het centrum van Someren is oud en het gebied is zeer gevoelig voor wateroverlast door hevige neerslag. Daarnaast heeft het centrumgebied ook andere opgaven ten aanzien van onder andere bereikbaarheid, parkeren en groen. Daarom gaat het gebied vanaf 2026 behoorlijk op de schop, waarbij de opgaven integraal worden aangepakt. Meer informatie is te vinden via: <https://www.someren.nl/over-de-gemeente/plannen-en-projecten/centrumplan-someren>.

Renoveren van riolering

Relinen is een kostenefficiënte manier om de levensduur van een buis te verlengen. Hierbij wordt een kous langs de binnenkant van de rioolbuis getrokken waardoor de buis weer waterdicht, stabiel en glad wordt. De afgelopen planperiode is het riool nergens gerelined.

Nieuwe aanleg

De afgelopen planperiode is gestart met het bouw- en woonrijp maken van de Gildewijk in Lierop. Inmiddels zijn daar zo'n 37 panden met een woonfunctie gerealiseerd.

In 2019 is gestart met de aanleg van de woonwijk Groote Hoeven in Someren. Inmiddels zijn daar zo'n 159 woningen gerealiseerd.

In Someren-Eind is de afgelopen planperiode de riolering van de projectontwikkeling Goede Vaart (circa 53 woningen) aangelegd.

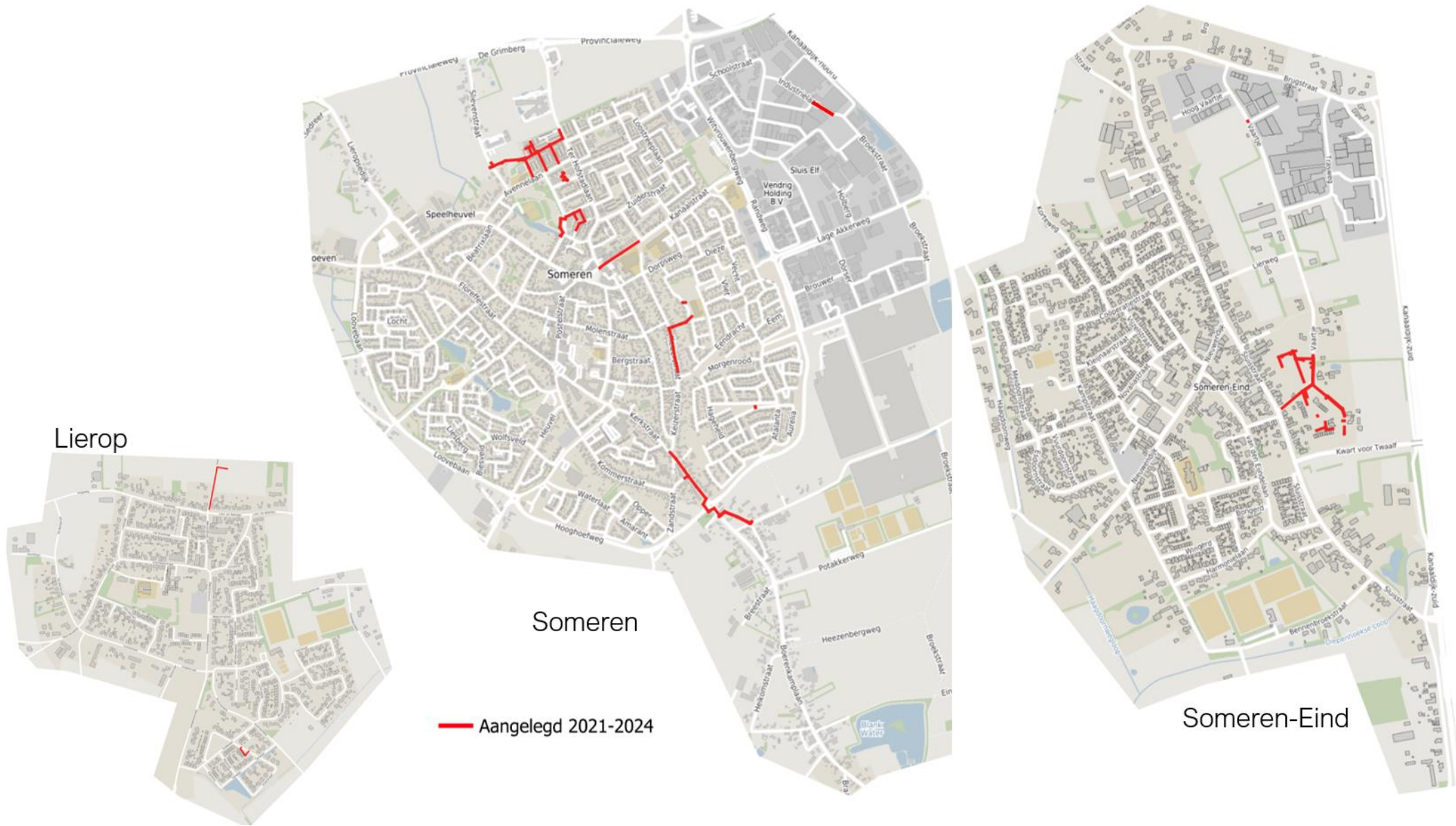
Bij deze nieuwbouwprojecten zijn gescheiden rioleringsstelsels met wadi's aangelegd. Omdat deze initiatieven in het verleden zijn opgestart is er in de bestekken geen rekening gehouden met het klimaatbestendig inrichten van de bovengrond.

Bij deze projecten is er communicatie met bewoners en bedrijven geweest, in de vorm van een website, nieuwsberichten en bewonersavonden.

In de Steemertseweg (Lierop), omgeving van de Noorderlaan, Feiterstraat, Kanaalstraat, Keizerstraat en Boerenkamplaan (Someren) is de afgelopen planperiode HWA-riolering aangelegd naast het gemengde stelsel.

Bij het parkeerterrein in de Kerkweijerstraat en bij de Grebbe (beiden in Someren) zijn in respectievelijk 2021 en 2023 Rockflow®-infiltratievoorzieningen gerealiseerd.

In Figuur 2.2 staat de vervangen en nieuw aangelegde riolering in de periode 2021-2025.

Figuur 2.2 Vervangen en nieuw aangelegde riolering (in Someren-Heide is er geen riolering vervangen of nieuw aangelegd in de afgelopen planperiode)

2.3 Beheer en onderhoud

Reinigen en inspecteren riolering

In het vorige GRP is opgenomen dat riolering bij aanleg wordt geïnspecteerd, bij een leeftijd van 10 jaar en vanaf een leeftijd van 40 jaar iedere 10 jaar.

In de praktijk bleek deze werkwijze moeilijk uitvoerbaar omdat rioolreiniging gelijktijdig met de inspectie wordt uitgevoerd en rioolreiniging bij voorkeur per wijk wordt uitgevoerd. Tussen 2021 en 2024 is in totaal 39,3 km riolering gereinigd en geïnspecteerd.

In het vorige GRP stond daarvoor:

- 3,7 km na aanleg, waarvan 3,6 km is gerealiseerd.
- 16,6 km 10 jaar naar aanleg, waarvan 14,9 km is gerealiseerd.
- 65,5 km omdat de riolering 40 jaar of ouder is, waarvan 21 km is gerealiseerd.

De komende planperiode wordt de achterstand in de inspectie ingehaald door in 5 jaar alle riolering te inspecteren.

Op basis van de inspecties zijn reparaties, renovaties of vervangingen uitgevoerd. Sinds januari 2025 is er een verbeteringslag uitgevoerd in de documentatie van deze maatregelen.

De gereinigde en geïnspecteerde riolering is weergegeven in Figuur 2.3 op de volgende pagina.

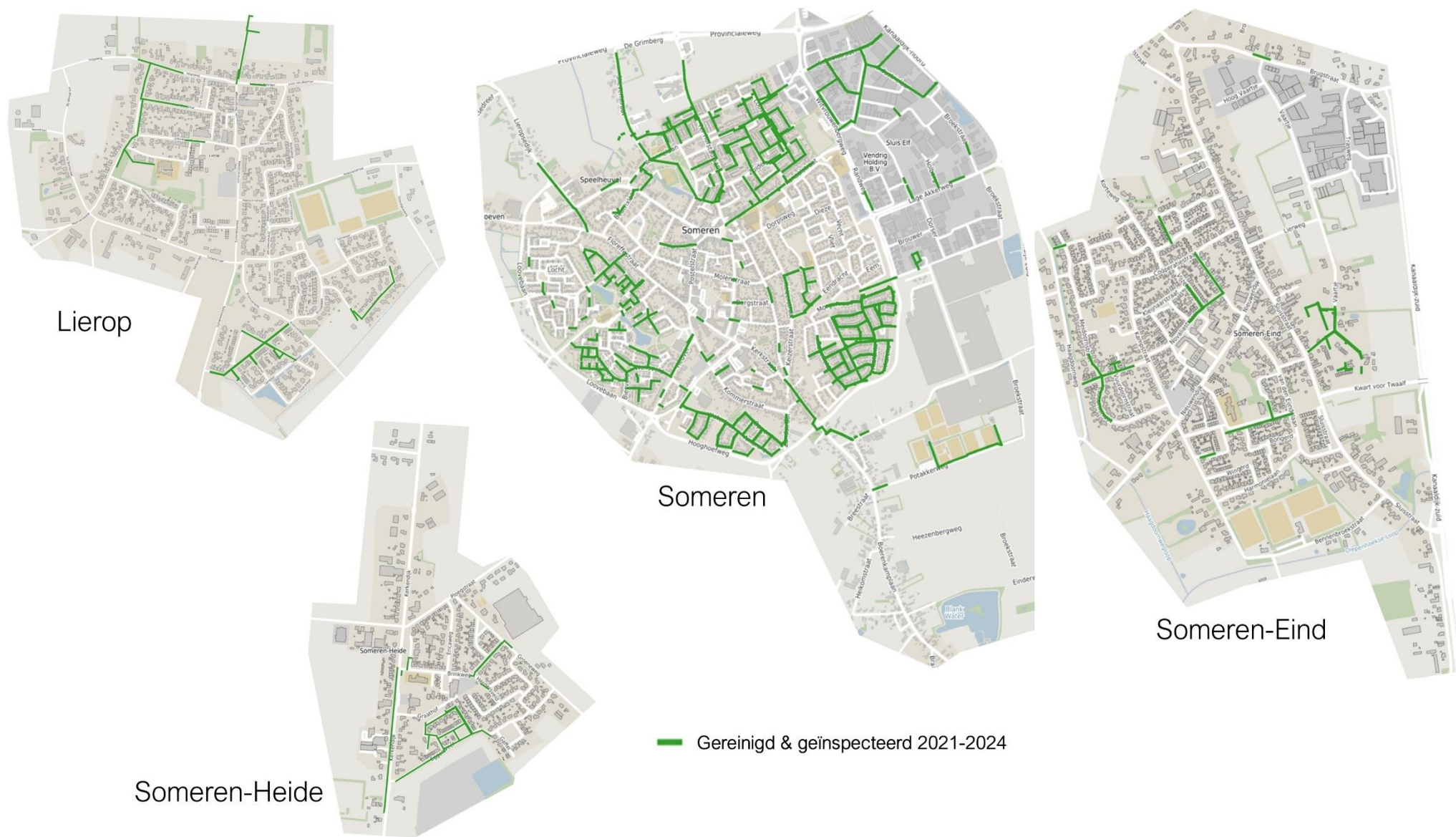
Onderhoud gemalen, drukriolering en randvoorzieningen

Gemalen zorgen voor de afvoer van water als dat met zwaartekracht (onder vrijverval) niet kan of wanneer dat onwenselijk is door de grote afstand die overbrugd moet worden. In het GRP is opgenomen dat de gemalen regelmatig onderhouden moeten worden, inclusief het uitvoeren van keuringen.

In Someren zijn de hoofdgemalen, drukrioolgemalen en randvoorzieningen conform programma één keer per jaar onderhouden en gereinigd. Alle gemalen zijn conform de BRL en NEN3140 geïnspecteerd.

De volgende gemalen/randvoorzieningen zijn (elektromechanisch) vervangen of gerenoveerd: Vijzelstraat, Esdoornstraat RWA, Hoevenstraat, en de bergbezinkbassins (BBB) aan de Dr. Eijnattenlaan, Bennebroekstraat en Hoevenstraat. Daarnaast zijn er 78 drukrioolgemalen vervangen of gerenoveerd. Er is nog geen telemetrie op de drukriolering geïnstalleerd. In de komende planperiode wordt er naar gestreefd om alles ouder dan 15 jaar vervangen te hebben in 2028.

Figuur 2.3 Gereinigde en geïnspecteerde riolering 2021-2024

Klein onderhoud vrijverval riolering

Met klein onderhoud worden acute, maar kleinschalige, problemen aan de riolering opgelost, die via klachten en meldingen door worden gegeven. Dit betreft reparaties aan kapotte kolkaansluitingen, verstopte en vervuilde leidingen en verzakkingen in de weg door lekke riolering. Het klein onderhoud wordt door de Uitvoeringsdienst Openbare Ruimte Asten-Someren (UDAS) uitgevoerd.

Reinigen kolken

Kolken zijn de 'putten' waar het regenwater de riolering in kan stromen. Ze zijn dus belangrijk in de afvoer van neerslag. Met het reinigen van kolken wordt deze afvoer geborgd, worden mogelijke verstoppingen zo veel mogelijk voorkomen en wordt vervuiling van het hoofdriool tegengegaan

In Someren zijn de reguliere kolken conform programma één keer per jaar gereinigd en de kolken bij infiltratievoorzieningen twee keer per jaar.

Baggeren, maaien en onderhoud duikers

Gemeente Someren beheert een groot aantal B- en C-watergangen inclusief inliggende duikers.

De bermen en sloten zijn de afgelopen periode conform het programma gemaaid (1x per 2 jaar, of 1x per jaar voor schouwsloten).

De afgelopen jaren was het beheer van het oppervlaktewater niet goed verankerd in de organisatie wat mogelijk heeft geleid tot wateroverlastsituaties. Het is echter nog niet duidelijk of dit komt omdat de duikers de afvoer niet aankunnen of dat het door ontoereikend onderhoud komt. Het beheer en onderhoud wordt met het nieuwe bestek in 2025 verbeterd.

Onderhoud infiltratievoorzieningen

De wadi's in bebouwd gebied zijn conform plan gelijktijdig met de rest van het gras gemaaid. De wadi's gelegen aan de rand van de kern hebben het meer ecologische beheer gevolgd, met 1 tot 2 keer maaien per jaar.

Omdat dit onderhoud nu buiten een bestek gaat en daardoor een meer incidenteel karakter kent, is het de wens om het onderhoud van wadi's aan de hand van een beheerplan in een nieuw bestek op te nemen.

Indirecte lozingen

Lozingen die via bedrijfsriolering op de openbare riolering terecht komen worden indirecte lozingen genoemd. De gemeente is hiervoor het bevoegd gezag, maar besteedt deze taak uit aan de Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant. Controles worden ad hoc gedaan. Door de Kaderrichtlijn Water (KRW) zal er meer aandacht komen voor indirecte lozingen.

2.4 Gegevensbeheer, meten en monitoren

Gegevensbeheer

Gegevens van de riolering vormen de basis voor goed rioolbeheer en toekomstige investeringen. Daarom moeten deze gegevens van goede kwaliteit zijn. Door aan te sluiten op standaarden kan ook meer data-gedreven worden gewerkt, wat tot kostenefficiëntie leidt.

De gegevens van de riolering worden opgeslagen in het gemeentelijke rioolbeheerpakket BRUTIS. De afgelopen planperiode zijn de rioleringsgegevens omgezet naar BRUTIS en zijn de huisaansluitingen gedigitaliseerd en opgenomen.

Veranderingen aan de riolering (revisies) en uitkomsten uit de rioolinspectie worden doorgaans op korte termijn verwerkt in de gegevens. Momenteel zijn alle revisies verwerkt in het beheerpakket.

Meten en monitoren in de riolering

Door te meten bij gemalen en randvoorzieningen komt er meer inzicht in de werking van de riolering en kunnen de effecten van (klimaatadaptieve of waterkwaliteitsverbeterende) maatregelen – zoals afkoppelen - in beeld worden gebracht. In de gemeente wordt op meerdere plaatsen in de riolering gemeten, maar er is onvoldoende tijd voor de gemeente beschikbaar om zelf iets met deze gegevens te doen.

Het waterschap verzamelt en ontsluit de gegevens in het WIK portaal. De intentie is er om deze gegevens te gaan analyseren.

Monitoren wateroverlast door hevige neerslag en grondwater

In het vorige GRP stond dat de gemeente de frequentie van hinder, overlast en schade in relatie tot de neerslag wil gaan monitoren en hierop proactief te handelen.

Door een tekort aan en een verloop van personeel is dit niet opgepakt en is er gekozen voor een reactieve aanpak, waarbij incident gestuurd de problemen zoveel mogelijk zijn opgelost.

Afkoppelen mag niet leiden tot grondwateroverlast. Daarom stond in het vorige GRP opgenomen dat de gemeente Someren gaat monitoren op grondwateroverlast via de meldingenregistratie en het grondwatermeetnet.

Vanaf 2025 worden de grondwaterstanden real-time gemonitord. Op basis van meldingen op het gebied van grondwater en wateroverlast is er in het Systeemoverzicht Stedelijk Water een analyse op grondwateroverlast uitgevoerd.

Daarnaast worden de twee nieuwe Rockflow®-infiltratievoorzieningen gemonitord via TeleControlNet (TCN).

2.5 Onderzoek en planvorming

Opstellen Systeemoverzicht Stedelijk Water

Om inzicht te krijgen in het functioneren van het gehele watersysteem (riolering, maaiveld, oppervlaktewater en grondwater) is er in 2025 een Systeemoverzicht Stedelijk Water uitgevoerd. Op basis daarvan wordt een uitvoeringsagenda klimaatmaatregelen wateroverlast opgesteld.

Bewustwording klimaatadaptatie

Particulieren en bedrijven zijn eigenaar van een groot deel van het oppervlak in de gemeente. Zij hebben daarom een belangrijke rol als het gaat om klimaatadaptatie. Om inwoners en bedrijven hierover te informeren en stimuleren zijn er de afgelopen planperiode een aantal initiatieven geweest waarbij door de gemeente is ingezet op bewustwording bij de inwoners. Dit zijn:

- Inzet van afkoppelcoach
- Promotie afkoppelsubsidie
- Activiteiten tijdens de week van de Duurzaamheid
  - 2022: Klimaatfilm 'Before the Flood'
  - 2023: Workshop 'Ontwerp jouw duurzame tuin'
  - 2024: Vergroeningsactie Someren-Noord
- Expositie 'Samen het klimaat de baas' in Museum Kolk & Peel in Asten
- Subsidieregeling 'Duurzaam bodembeheer' voor agrariërs

Figuur 2.4 Afkoppelen (Foto: Gemeente Someren)

Uitvoeren klimaatmaatregelen

Voor de knelpunten uit de 1^e ronde van klimaatstresstest (2020) volgden diverse maatregelen en acties die zijn opgenomen in de Klimaatagenda 'Onweerstaanbaar Someren 2030'.

Door een structureel tekort aan en wisseling van mensen op het gebied van water en projectleiding zijn deze maatregelen en acties vaak niet verder gekomen dan projectinitiatieven. Deze maatregelen worden in het Systeemoverzicht Stedelijk Water geëvalueerd en opgenomen in de uitvoeringsagenda klimaatmaatregelen wateroverlast.

De volgende maatregelen zijn de afgelopen planperiode al wel uitgevoerd:

- De rioolmaatregelen bij de Keizerstraat-Grebbe (aanleg wadi en Rockflow®-systeem) zijn afgerond. Dit project is binnen budget uitgevoerd.
- De ontwerpen voor de aanleg van het HWA-riool in de Willem Alexanderlaan in Someren-Eind en Kommerstraat in Someren zijn gereed.

In het vorige GRP stond dat de gemeente bewoners en bedrijven wil stimuleren het regenwater zoveel mogelijk op eigen terrein vast te houden. Dit wordt vooral gedaan bij nieuwe aansluitingen. Voor bestaande bouw is er een stimuleringsregeling om hemelwater af te koppelen (<https://www.someren.nl/duurzaamheid-en-klimaat/subsidie-afkoppelen-hemelwater>). Het subsidiebedrag is € 6 per m² voor afgekoppeld dakoppervlak tussen 25-250 m². Voor grotere oppervlakken (25-1.000 m²) is het subsidiebedrag € 4 per m². In de afgelopen planperiode is er slechts mondjesmaat beroep op deze subsidieregeling gedaan. Dat komt vermoedelijk doordat er zeer weinig

publiciteit over is geweest, waardoor bewoners en bedrijven niet op de hoogte waren van de regeling.

Opstellen hemelwaterverordening

Met het opstellen van een hemelwaterverordening wilde de gemeente vastleggen hoe moet worden omgegaan met hemelwater. Hierin worden gebieden aangewezen waar het afkoppelen van verhard oppervlak verplicht wordt gesteld. Dit wordt gekoppeld aan reconstructiewerkzaamheden waarbij hemelwater gescheiden van het vuilwater wordt afgevoerd en geldt voornamelijk voor de voorzijde van de panden.

Met de komst van de Omgevingswet legt de gemeente in het omgevingsplan vast hoe moet worden omgegaan met hemelwater. Daarom is de hemelwaterverordening niet meer opgesteld.

Onderzoek niet aangesloten percelen

Van tien percelen was het onduidelijk of deze zijn aangesloten op de riolering. Na onderzoek door de Omgevingsdienst zouden deze, mits doelmatig, als nog kunnen worden aangesloten op de drukriolering. De oplevering hiervan staat gepland voor het derde kwartaal van 2025.

Onderzoek differentiatie van de rioolheffing

Gemeente Someren maakt in de rioolheffing enkel onderscheid tussen woningen en niet-woningen, met een speciaal kwart tarief voor kleine objecten (<40 m²) zoals garageboxen.

In het vorige GRP was opgenomen om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om via differentiatie in de rioolheffing de hemelwaterafvoer te verminderen. Dit was met de gedachte: 'Goed gedrag moet worden beloond'.

Dit onderzoek wordt meegenomen naar de volgende planperiode.

2.6 Personeel en financiën

Personeel

De werkdruk wordt mede door het personele verloop als hoog ervaren. Momenteel loopt een traject om de functies en taken beter te definiëren, zodat daarmee gericht de werkdruk kan worden verlaagd. Door een fors verloop in de personele bezetting zijn een hoop werkzaamheden (beheer en projecten) de afgelopen planperiode niet uitgevoerd.

In het vorige GRP is gevraagd om een uitbreiding van de formatie van 1 fte binnendienst. Deze is niet gerealiseerd.

Financiën

De rioolheffing dekt de kosten voor de gemeentelijke watertaken en wordt geheven op basis van eigendom.

De rioolheffing in 2025 is voor woningen € 209 en voor niet-woningen €314, wat een stijging is van 5% ten opzichte van 2024. De huidige

heffing is relatief laag ten opzichte van de omliggende landelijke gemeenten.

2.7 Synthese evaluatie

Hieronder staan de belangrijkste zaken die de afgelopen planperiode goed zijn gegaan en welke er zijn blijven liggen:

Deze zaken zijn goed gegaan:

- Onderhoud gemalen
- Verbeterslag gegevensbeheer

Deze zaken zijn blijven liggen:

- Reiniging en inspectie bestaande riolering
- Rioolvervangning en -renovatie
- Beheer oppervlaktewater en infiltratievoorzieningen

3 VISIE & BELEID

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat beschreven wat het beleid en de visie is van de gemeente Someren ten aanzien van water, riolering en klimaat. Deze zijn gebaseerd op de zorgplichten. In de paragraaf Omgevingsvisie zijn de ambities voor water en klimaat opgenomen. In de daarop volgende paragrafen wordt het beleid per zorgplicht nader uitgewerkt.

3.2 Zorgplichten en overige beleidstaken

In de Omgevingswet (artikel 2.16) staan de zorgplichten, die voortkomen uit de gemeentelijke watertaken. Dit zijn:

Stedelijk afvalwater

Gemeente Someren is verantwoordelijk voor de inzameling en transport van stedelijk afvalwater.

Afvloeiend hemelwater

Gemeente Someren is verantwoordelijk voor de doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater, voor zover de houder het afvloeiende hemelwater redelijkerwijs niet op of in de bodem of een oppervlaktewater kan brengen.

Grondwater

Gemeente Someren is verantwoordelijk voor het treffen van doelmatige maatregelen in het openbaar gemeentelijke gebied om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand zoveel mogelijk te voorkomen of beperken.

Overige beleidstaken

Daarnaast heeft gemeente Someren beleidstaken voor het oppervlaktewater (inclusief waterkwaliteit) en klimaatadaptatie.

3.3 Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie “Someren Veerkrachtig, Onweerstaanbaar en Inclusief” is in 2024 opgesteld (Figuur 3.1).

Figuur 3.1 Omgevingsvisie "Someren Veerkrachtig, Onweerstaanbaar en Inclusief"

De Omgevingsvisie van Someren bevat – voor water en klimaat – de volgende ambities:

Binnen het thema **Aantrekkelijk wonen** zijn de volgende ambities opgenomen: “Waar mogelijk verder vergroenen van de kernen, met het oog op een gezonde leefomgeving, klimaatadaptatie, de biodiversiteit en de belevingswaarde van de kernen”, “Alle nieuwe woningen moeten klimaatadaptief zijn”, “Een open ruimte in de kern, zoals een parkje, kan namelijk ook zeer gewenst zijn als beweeg- en ontmoetingsplek of vanwege de rol voor bijvoorbeeld klimaatadaptatie” en “Principes als ... ‘bodem en water sturend’ vormen de basis voor deze verkenning”.

Binnen het thema **Waardevol groen en blauw** zijn de volgende ambities opgenomen: “Aandacht voor uitbreidingsmogelijkheden woningbouw en bedrijvigheid, inpassen wateropgave, landschappelijke waarden, biodiversiteit, klimaatadaptatie en duurzame energiewinning”, “Het onderwerp ‘water’ heeft niet altijd voldoende aandacht van ons gehad. De laatste jaren gaan we steeds bewuster om met kansen en knelpunten rondom water. Deze lijn willen we doorzetten”, “Water en bodem moeten sturend zijn in alle ruimtelijke ontwikkelingen. Zo voorkomen we problemen in de toekomst” en “We vinden het belangrijk dat ons watersysteem goed werkt in normale én in extreem droge en natte situaties”.

Binnen het thema **Economisch vitaal** zijn de volgende ambities opgenomen: “Bij nieuwe en bestaande bedrijvigheid streven we naar duurzame, klimaatadaptieve en circulaire bedrijventerreinen” en “Er ligt een opgave voor de revitalisering van de openbare ruimte op bestaande bedrijventerreinen”.

Binnen het thema **Energieneutraal en klimaatadaptief** zijn de volgende ambities opgenomen: “Werken aan klimaatbestendige woon- en werkgebieden”, “Kwetsbare gebieden voor wateroverlast aanpakken”, “We streven naar een waterrijke groene inrichting van de openbare ruimte, met ruimte om water op te vangen en beschutting op warme dagen”, “Daar waar mogelijk zetten we in op regenwaterinfiltratie op eigen terrein”, “Samen met onze partners gaan we verder met het weerbaar maken van Someren voor het veranderde klimaat” en “Water en bodem moeten sturend zijn voor ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor werken we een integrale visie op onze ondergrond uit.”

3.4 Beleid stedelijk afvalwater

Stedelijk afvalwater is huishoudelijk afvalwater of een mengsel van huishoudelijk afvalwater met afvloeiend hemelwater, grondwater, bedrijfsafvalwater of ander afvalwater.

Inzameling en transport

In de bebouwde kom geldt een aansluitplicht voor het lozen van huishoudelijk afvalwater op de riolering. De huisaansluitingen zijn vanaf het erfafscheidingsput eigendom van de gemeente. Vanaf daar wordt het afvalwater onder vrijverval door de gemeente ingezameld en vervolgens getransporteerd naar de rioolwaterzuivering.

Buiten de bebouwde kom is er ook een aansluitplicht voor het lozen van huishoudelijk afvalwater. De inzameling en transport gaat via drukriolering.

Voor bedrijfsafvalwater dat qua samenstelling vergelijkbaar is met huishoudelijk afvalwater geldt bovenstaande voor vrijvervalriolering. Indien dat niet het geval is, dan kan de gemeente dit bedrijfsafvalwater toch inzamelen, tenzij dit nadelige gevolgen heeft voor de conditie en/of het functioneren van de riolering of rioolwaterzuivering. Voor het lozen van afvalwater van bedrijven in het buitengebied hanteert de gemeente de volgende eisen: Elk bedrijf kan één aansluiting op de drukriolering hebben met een piekafvoer van maximaal 0,5 m³/uur en maximaal dagvolume van 1,5 m³. Bij een groter piekaanbod, dient het afvalwater op eigen terrein te worden gebufferd.

Nieuwbouw en renovatie

Bij nieuwbouw en renovatie is het uitgangspunt dat afvalwater en hemelwater gescheiden wordt ingezameld, deels geïnfiltreerd en afgevoerd/verwerkt.

Bij oplevering van nieuwe riolering moet door de aannemer een opleveringsinspectie worden aangeleverd.

3.5 **Beleid afvloeiend hemelwater**

Hemelwater is een ander woord voor neerslag. De gemeente draagt zorg voor het inzamelen en verwerken van afvloeiend hemelwater.

Daarvoor worden door de gemeente twee voorkeursvolgorden gevolgd:

- Schoonhouden – scheiden – zuiveren
- Hergebruik – vasthouden – bergen – afvoeren

Regels voor de omgang met hemelwater

Als algemeen uitgangspunt hanteert de gemeente dat hemelwater bij voorkeur niet wordt geloosd op de gemengde riolering, tenzij dit vanuit de leefbaarheid of volksgezondheid noodzakelijk is. Het lozen van hemelwater op drukriolering is niet toegestaan op basis van de zorgplicht voor lozers (lees: de perceelegeenaar) uit het Besluit Activiteiten Leefomgeving.

Het gescheiden aanleveren van afvalwater en hemelwater op het gemeentelijke vrijverval rioolstelsel heeft de voorkeur en is verplicht voor nieuwe aanvragen.

Gemeente Someren gaat de subsidieregeling om het afkoppelen van dakoppervlak van de gemengde riolering te stimuleren in de komende planperiode gezamenlijk met de pealgemeenten oppakken.

Basisbeschermingsniveau riolering

De capaciteit van de riolering moet toereikend zijn voor de afvoer van 'normale' buien. Bij hevige neerslag speelt de afvoercapaciteit van de riolering een ondergeschikte rol. Dan speelt de bovengrondse inrichting een belangrijke rol in waar het water zich verzamelt en waar dus wateroverlast kan ontstaan.

Vergelijkbaar met omliggende gemeenten, wordt binnen gemeente Someren voor het bestaande gebied het volgende onderscheid gemaakt:

	Omschrijving	Acceptatie
Hinder	Kortdurend water-op-straat waarbij wegen begaanbaar blijven	Dit wordt geaccepteerd
Ernstige hinder	Langdurig (verdund afval)water op straat, max. 2 uur	Vanaf een herhalingstijd van 2 jaar (Standaardbui08 – 19,8 mm in één uur)
Schade	Water in panden en onbegaanbare wegen	Vanaf een herhalingstijd van 2 jaar (Standaardbui08 – 19,8 mm in één uur)

Nieuwe aanleg

Nieuwe riolering moet gescheiden worden aangelegd en het ontwerp moet worden getoetst met een Standaardbui09 (herhalingstijd van 5 jaar in huidig klimaat – 29,4 mm in één uur) uit de Kennisbank Stedelijk Water van Stichting RIONED. Zo wordt rekening gehouden dat het in de toekomst harder gaat regenen. Bij deze neerslaggebeurtenis mag er geen water op straat worden berekend.

Daarnaast wordt bij nieuwbouw en afkoppelprojecten geëist dat de aannemer controleert of de riolering vrij is van foutaansluitingen inclusief bewijslast.

Figuur 3.2 Water op straat in Lierop (juni 2021, Foto: Gemeente Someren)

Gebiedsontwikkelingen

Bij nieuwe of herontwikkeling moet wateroverlast door hevige neerslag en droogte zo veel mogelijk worden voorkomen door hemelwater de ruimte te geven.

Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

Particulier terrein

- Bij her- en nieuwbouw geldt dat het afvalwater en hemelwater gescheiden moet worden ingezameld. De gemeente voorziet alleen in een vuilwaterhuisaansluiting.
- Bij her- en nieuwbouw is de totale hoeveelheid dakoppervlak bepalend. Bij aanbouw is alleen de toename van het dakoppervlak bepalend.
- Bij aan-, her- en nieuwbouw moet minimaal 30 mm regen (30 liter per m² dat valt op het dakoppervlak worden vastgehouden op eigen terrein.
- Uitgangspunt voor de verwerking van dit hemelwater is infiltreren waar het kan. Er wordt hiervoor een infiltratiekansenkaart opgesteld.
- Als infiltreren niet mogelijk is, dan is een groen dak of een buffervoorziening (zoals een regenton) met afvoerfunctie een mogelijkheid.
- Een buffer- of infiltratievoorziening mag uitsluitend op maaiveldniveau (zichtbaar) een overloop hebben naar openbaar gebied.

Openbaar terrein

- Bij herontwikkeling van openbaar terrein streeft de gemeente ernaar om 20 mm te bufferen en te infiltreren.
- Uitgangspunt voor de verwerking is bovengrondse buffering en infiltratie via een vijver, wadi of lagergelegen (onverhard) terrein.

- Als bovengrondse verwerking niet wenselijk of haalbaar is, mag het hemelwater ondergronds worden gebufferd en geïnfilteerd.
- Een buffer- of infiltratievoorziening mag uitsluitend op maaiveldniveau (zichtbaar) een overloop hebben naar openbaar gebied.
- Als infiltreren niet mogelijk of wenselijk is, dan mag het water vanuit een buffer vertraagd worden afgevoerd worden naar het oppervlaktewater.

Gebiedsontwikkelingen > 500 m²

Aanvullend gelden voor gebiedsontwikkelingen die groter zijn van 500 m² de volgende uitgangspunten:

- In de planvorming moet 'Water en Bodem sturend' zijn, door vooraf na te denken waar je wel en niet kan bouwen en hoe er met hemelwater om moet worden gegaan.
- Waterschapsverordening (voorheen de keur) eist compenserende maatregelen met bergingseis 60 mm ten opzichte van toename verhard oppervlak (daken en terrein), met afvoer max 2 l/s/ha en minimaal 24 uur afvoer.
- Het plan (bovengronds ontwerp + riolering) moet worden getoetst met een neerslaggebeurtenis van 80 mm in één uur. Hierbij gelden de volgende toetsingscriteria:
  - Geen water in panden
  - Ontsluitingswegen moeten begaanbaar blijven
  - Situatie buiten het plangebied ten aanzien van water in panden en begaanbaarheid wegen mag niet verslechteren ten opzichte van de huidige situatie
- De bewijslast ligt bij de ontwikkelaar.

Waterbergende en infiltrerende voorzieningen

Om hemelwater tijdelijk te bufferen of bergen op een plek waar deze niet tot overlast leidt, kunnen verschillende voorzieningen worden toegepast. De voorkeursvolgorde hiervoor is: wadi of verlaagde onverharde plek (gazon/tuin), groen dak of infiltratievoorziening onder de grond. Als infiltratie niet mogelijk is dan kan gekozen worden voor een bovengrondse of ondergrondse buffervoorziening. Voor deze waterbergende en infiltrerende voorzieningen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Bij voorkeur bovengrondse en groene maatregelen
- Controleerbaar op werking
- Te onderhouden en te reinigen
- Vervuiling moet worden beperkt
- Afstand van voorziening tot aan perceelsgrens en bebouwing (voorkomen vocht op trekking in muren) is minimaal 1 meter
- Buffercapaciteit weer beschikbaar binnen 48 uur (geldt niet voor een groen dak)
- Als de gebiedsontwikkeling groter is dan 500 m² dan gelden de afvoer- en ledigingseisen uit de waterschapsverordening
- Als de gebiedsontwikkeling kleiner is dan 500 m² dan geldt dat een buffer- of infiltratievoorziening uitsluitend op maaiveldniveau (zichtbaar) een overloop mag hebben naar openbaar gebied
- Om te bepalen of infiltrerende voorzieningen toegepast kunnen worden kan voor ontwikkelingen < 500 m² gebruik worden gemaakt van de infiltratiekansenkaart
- Om te bepalen of infiltrerende voorzieningen toegepast kunnen worden moet voor ontwikkelingen > 500 m² een infiltratieonderzoek worden uitgevoerd. Infiltratievoorzieningen zijn toegestaan als de k-waarde minimaal 1 [-] is
- De minimale bodemberging (maaiveld – GHG) onder een infiltratievoorziening is 0,2 meter

- Het talud van een bovengrondse voorziening met een diepte van meer dan 0,5 meter vanaf insteek is minimaal 1:4

3.6 Beleid grondwater

Vanuit de zorgplicht moet de gemeente doelmatige maatregelen nemen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand zoveel mogelijk te voorkomen of beperken. Bij nadelige gevolgen kan gedacht worden aan een beperking van het normale gebruik van de bestemming, schade aan gebouwen of infrastructuur en chronische gezondheidsklachten.

De belangrijkste verantwoordelijkheid ligt bij de perceeleigenaar. De eigenaar is op het eigen perceel verantwoordelijk voor het voorkomen en oplossen van grondwateroverlast. Zo moet de eigenaar ervoor zorgen dat een gebouw aan alle kanten waterdicht is, dus ook de vloer en de kelder. Verder kan de eigenaar een drainagesysteem (laten) aanleggen en het grondwater laten afvoeren naar een sloot of via de huisaansluiting naar het hemelwaterriool. De gemeente moet deze lozing ontvangen.

Om te bepalen of er in een gebied sprake is van structurele grondwateroverlast of droogteproblematiek heeft de gemeente een grondwatermeetnet. De gemeente ziet structurele grondwateroverlast als regelmatig terugkerende of permanente situaties, die meerdere jaren en minimaal 30 dagen aanhouden.

Grondwatermeetpunten kunnen daarnaast gebruikt worden om inzicht te krijgen in mogelijke wijzigingen van de grondwaterstand als gevolg van werkzaamheden in de openbare ruimte of door de ontwikkeling van plangebieden.

Figuur 3.3 Slievense loop (Foto: Gemeente Someren)

3.7 Beleid oppervlaktewater

De zorg voor het oppervlaktewater (Figuur 3.3) ligt voornamelijk bij het waterschap. Gemeente Someren heeft de kleinere watergangen (B- en C-watergangen) en inliggende duikers in beheer.

De gemeente spant zich in voor een goed oppervlaktewatersysteem, zodat de bergende en afvoerende functies van de watergangen optimaal kunnen worden benut. Dit wordt gedaan door het schonen en baggeren van watergangen en inliggende duikers. Hiervoor wordt in het 3^e kwartaal van 2025 een beheer- en onderhoudsplan opgesteld.

In de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Europese richtlijn Stedelijk Afvalwater (Urban Wastewater Treatment Directie (UWWTD)) is er aandacht voor waterkwaliteit. De eerste richt zich op een goede ecologische en chemische toestand van het oppervlaktewater. De tweede gaat over de opvang, zuivering en lozing van stedelijk afvalwater, zodat dit niet direct in het milieu terecht komt.

Hoewel beiden relevant zijn voor gemeente Someren, zijn de gevolgen voor de gemeentelijke watertaken beperkt (KRW) of nog onduidelijk (UWWTD). Duidelijk is wel dat het beperken van emissies uit de riolering goed is voor de waterkwaliteit van het ontvangende water.

Daarom worden in gemeente Someren emissies vanuit de riolering naar het oppervlaktewater zo veel mogelijk voorkomen. Dit wordt gedaan doordat 90% van de overstorten zijn voorzien van een randvoorziening, door (goed) afkoppelen en het meten bij overstorten om nog beter inzicht te krijgen in de eventuele vervuiling. Daarnaast worden er studies uitgevoerd om te onderzoeken op welke wijze de waterkwaliteit verbeterd kan worden.

3.8 Beleid klimaatadaptatie

Het klimaat verandert en dat heeft gevolgen voor de gezondheid, leefbaarheid en economie. Binnen het Nationale Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) werken overheden samen om Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust in te richten (Figuur 3.4).

Figuur 3.4 De zeven ambities van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie

Gemeente Someren werkt binnen de werkgroep De Brabantse Peel samen om het proces van ruimtelijke adaptatie te versnellen en intensiveren. Zo worden er klimaatstresstesten uitgevoerd, risicodialogen gehouden en een regionale adaptatiestrategie en -uitvoeringsagenda opgesteld.

Het DPRA richt zich op de klimaatthema's wateroverlast door hevige neerslag, hitte, droogte en overstroming. Vanuit voorliggend Water- en Rioleringsprogramma (WRP) ligt de focus op het voorkomen van wateroverlast door hevige neerslag en het verminderen van de negatieve gevolgen door droogte en hitte op o.a. de waterkwaliteit.

Een belangrijke ambitie uit het DPRA is 'Meekoppelkansen benutten'. Er liggen niet alleen klimaatopgaven, maar ook andere ruimtelijke opgaven zoals de energietransitie en nieuwbouw. Daarom wordt waar mogelijk gezocht naar een integrale, domein-overstijgende, aanpak van ruimtelijke ontwikkelingen. Bij reconstructies kan bijvoorbeeld gedacht worden aan vergroenen. Een dergelijke maatregel kan bijdragen aan het tegengaan van wateroverlast en droogte, maar ook het verminderen van hittestress, het verbeteren van biodiversiteit en het opwaarderen van de fysieke leefomgeving.

Omdat een deel van de maatregeldoelen buiten de reikwijdte van het WRP vallen, kan niet alles vanuit de rioolheffing worden betaald. Een deel zal dus op andere wijze moeten worden gefinancierd. In Hoofdstuk 5 staat beschreven hoe binnen het WRP klimaatadaptatie wordt meegenomen.

Klimaatrisico's

Met het Systeemoverzicht Stedelijk Water en de regionale klimaatstresstest worden de risico's ten aanzien van klimaatverandering voor gemeente Someren in beeld gebracht.

Deze risico's kunnen niet allemaal per direct ondervangen worden. En zelfs een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting kan nooit alle risico's voorkomen. Er zal altijd een 'restrisico' blijven op extreme situaties, die de reeds vastgestelde normen overschrijden.

Daarom bereiden overheden zich ook voor op calamiteiten en restrisico's door klimaatverandering, met speciale aandacht voor noodvoorzieningen en snel herstel van vitale en kwetsbare infrastructuur.

Communicatie met inwoners en bedrijven over deze restrisico's en wat te doen in extreme situaties vormt ook een onderdeel van klimaatadaptatie.

3.9 Levensduur rioleringsobjecten

Gemeente Someren hanteert de volgende theoretische levensduur per rioleringsobject:

- Vrij verval riolering 70 jaar
- Pers- en drukleidingen 60 jaar
- Hoofdgemalen en pompunits (bouwkundig) 45 jaar
- Hoofdgemalen en pompunits (elektro mechanisch) 15 jaar
- Randvoorzieningen (bouwkundig) 60 jaar
- Randvoorzieningen (elektro mechanisch) 15 jaar

4 HUIDIGE SITUATIE AREAAL

4.1 Inleiding

Gemeente Someren beheert verschillende voorzieningen voor de inzameling en verwerking van stedelijk afvalwater, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater. Voorliggend hoofdstuk geeft een overzicht van deze voorzieningen. De genoemde getallen zijn afkomstig uit het beheersysteem BRUTIS.

4.2 Aangesloten percelen

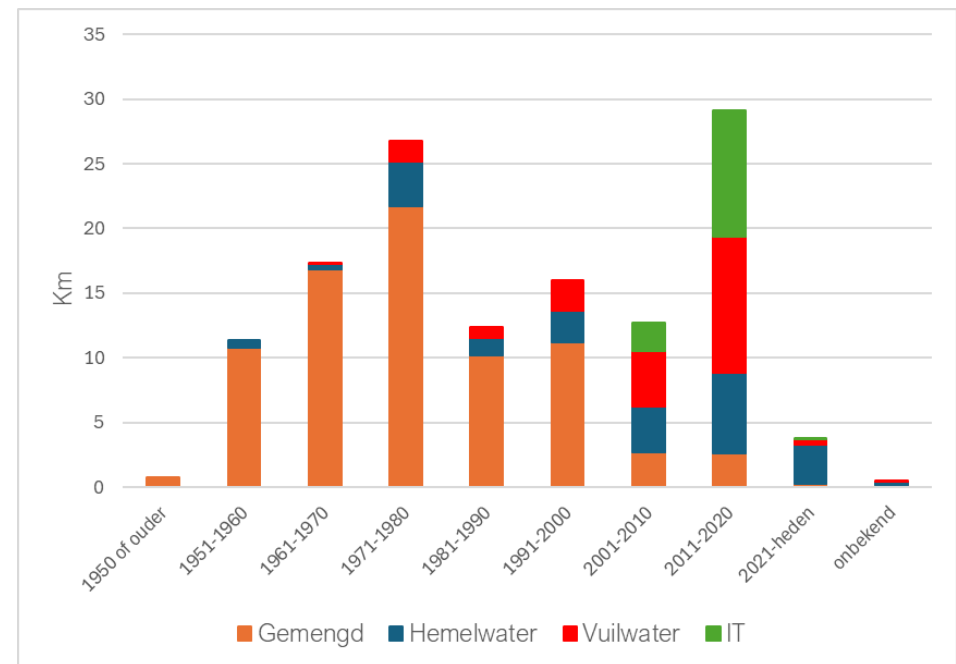
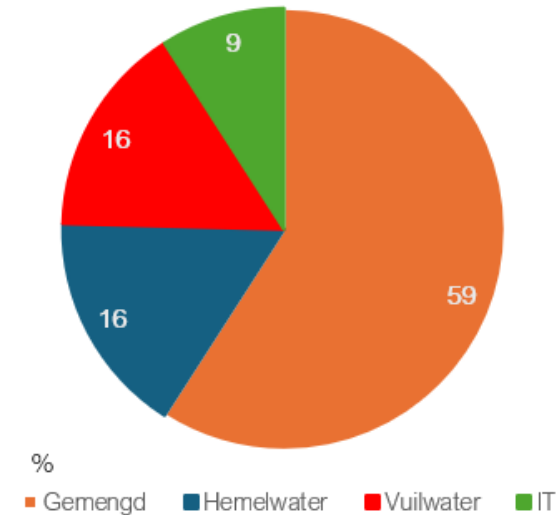
In de gemeente Someren zijn bijna alle percelen in de bebouwde kernen aangesloten op de vrijval riolering en in het buitengebied op drukriolering.

De tien percelen waarvan eerder niet bekend was of deze aangesloten zijn, worden uiterlijk 2025 aangesloten.

4.3 Vrijval riolering

In de kernen Lierop, Someren, Someren-Heide en Someren-Eind ligt vrijvalriolering. In de oudere delen ligt vaak nog een gemengd stelsel en vanaf de jaren '00 is ook IT-riolering aangelegd.

In de gemeente Someren wordt het stedelijk afvalwater ingezameld via zo'n 130 km vrijvalriolering. Daarvan is circa 77 km gemengd riool; 20 km vuilwater riool, 21 km hemelwaterriool en 12 km IT-riolering (Figuur 4.1).

Figuur 4.1 Stelseltype en aanlegjaar vrijval riolering

Bij nieuwbouw wordt tegenwoordig altijd gescheiden riool aangelegd. Zo'n 41 % van het riool is op dit moment onderdeel van een gescheiden systeem. Dit percentage neemt jaarlijks verder toe.

Het stelsel van de gemeente Someren heeft een gespreide leeftijdsopbouw (Figuur 4.1 en Bijlage 1) met een piek in de jaren '70 en in de jaren '10. Die eerste zorgt voor een eerste vervangingspiek vanaf 2040. De toename in de laatste 15 jaar is te verklaren door de grootschalige aanleg van gescheiden stelsels met twee (vuilwater en hemelwater) leidingen naast elkaar.

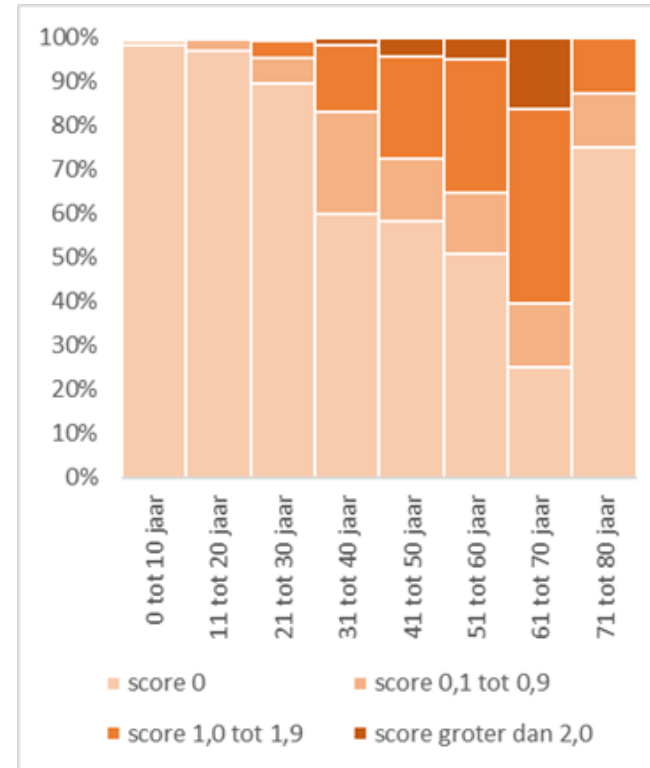
Circa 22 % van de gemengde riolering is 60 jaar of ouder. Hier zal – op basis van de theoretische levensduur van 70 jaar - de komende jaren renovatie of vervanging nodig zijn.

In het beheersysteem zijn de inspectiegegevens van de afgelopen jaren opgenomen. Met behulp van deze inspectiegegevens is een globale beoordeling gemaakt van de kwaliteit van het riool op het gebied van stabiliteit. Om de kwaliteit te bepalen is gebruik gemaakt van wegingscijfers (Bijlage 2).

Alle geïnspecteerde strengen hebben op deze wijze een score voor stabiliteit gekregen. Zo heeft 84% van de strengen hierbij een score tussen 0 tot 0,9 gekregen. Dit zijn strengen met een redelijke tot goede kwaliteit. In Figuur 4.2 is per leeftijdsgroep (leeftijd van het riool in het jaar van de inspectie) weergegeven hoe vaak een bepaalde score voorkomt.

Uit de grafiek volgt dat de kwaliteit van het riool met de leeftijd geleidelijk achteruitgaat. Bij een leeftijd van 51 tot 60 jaar is echter nog 65% van de strengen van een redelijke tot goede kwaliteit. Bij een leeftijd van 61 tot 70 jaar neemt de kwaliteit snel af.

Een theoretische levensduur van 70 jaar lijkt daarom de maximaal te hanteren levensduur voor de vervangingsplanning. Kanttekening hierbij is dat de leeftijdscategorie 61 tot 70 jaar slechts 68 strengen telt. Slechts 8 strengen vallen in de leeftijdscategorie van 71 tot 80 jaar. Een aantal van deze strengen is ook gerelined.

Figuur 4.2 Verdeling scores stabiliteit per leeftijdsgroep

Kolken

In de gemeente zijn 9.163 kolken aanwezig die 1 of 2x (bij infiltratiekolken) keer per jaar worden gereinigd.

4.4 Mechanische riolering

Met 24 rioolgemalen en 452 minigemalen wordt het stedelijk afvalwater van gemeente Someren verpompt. Daarnaast zijn ook in de negen randvoorzieningen pompen aanwezig. In Bijlage 3 is een overzicht met de hoofdgemalen en randvoorzieningen opgenomen.

De gemeente heeft 140 km pers- en drukleidingen in beheer, waarvan 51 km in 2002 en 68 km in 2005 zijn aangelegd. Deze zijn – op basis van de theoretische levensduur – nog niet aan vervanging toe. Het oudste stukjes (1,3 km) persleiding komt uit 1964 en komt van Huize Witven af. Deze wordt de komende planperiode vervangen. Van 4,6 km is het aanlegjaar onbekend. Geadviseerd wordt om op basis van archiefstukken of een beredeneerde inschatting deze aanlegjaren in te vullen.

4.5 Overstorten en bergbezinkbassins

In de gemeente Someren zijn in totaal 10 gemengde overstorten aanwezig, waarvan er 9 zijn voorzien van een randvoorziening. Bij de Noorderlaan in Someren zit nog een reguliere gemengde overstort (Bijlage 4).

4.6 Drainage en grondwatermeetnet

In de gemeente Someren ligt zo'n 4,5 km drainageleidingen, met name onder wadi's, sport- en speelterreinen. De gemeente beschikt over een grondwatermeetnet met 25 peilbuizen, dat in 2025 is aangesloten op 24/7-uit te lezen telemetrie. Het meetnet wordt in 2025 nog uitgebreid met vier projectlocaties.

4.7 Waterberging en wadi's

Het areaal waterberging en wadi's is nog niet opgenomen in BRUTIS. Dit wordt in 2025 gedaan.

4.8 Oppervlaktewater

Hoofdwatgangen (A-watgangen) zijn in beheer bij Waterschap Aa en Maas of Waterschap De Dommel. Gemeente Someren heeft de B- en C-watgangen in beheer. De gemeente beheert zo'n 600 km watgangen en 1.598 inliggende duikers.

Figuur 4.3 Aanleg wadi in 2021 (Foto: Gemeente Someren)

5 STRATEGIE

5.1 Inleiding

Met de toetsing van de huidige situatie (Hoofdstuk 2 en 4) aan de gewenste doelen (Hoofdstuk 3) is duidelijk welke aspecten de komende planperiode de aandacht vragen. In voorliggend hoofdstuk staat beschreven wat er de komende jaren moet gebeuren op het gebied van de verschillende watertaken, inclusief klimaatadaptatie.

Het onderhoud van de water- en rioleringsobjecten is de afgelopen planperiode minimaal en in veel gevallen alleen incidenteel geweest. Daardoor is de conditie van de water- en rioleringsobjecten onder niveau. Om een goede basis te krijgen en in de toekomst de kosten gelijk te houden of zelfs te verlagen, moet er een inhaalslag en uitbreiding in het beheer en onderhoud komen.

Daarnaast moet op basis van de uitkomsten van het Systeemoverzicht Stedelijk Water het gehele watersysteem van Someren waterrobuust en klimaatbestendig worden gemaakt. In Bijlage 5 is de exploitatie opgenomen en in Bijlage 6 staan de investeringen. Alle genoemde bedragen zijn exclusief btw.

De belangrijkste speerpunten voor de komende planperiode zijn:

- Uitvoeren resterende projecten uit vorig GRP
- Achterstanden in reiniging en inspectie van riolering inlopen
- Vervangingsplan maken voor vrijverval riolering
- Vervangingsplan maken voor drukrioolgemalen
- Beheer- en onderhoudsplan opstellen voor oppervlaktewater en duikers en voor waterbergende en infiltrerende voorzieningen
- Opstellen Uitvoeringsagenda (klimaat-)maatregelen wateroverlast en waterkwaliteit

5.2 Projecten

Vervangen en relinen van vrijverval riolering

Het riool in Someren wordt wijkgericht vervangen, waarbij combinaties gezocht worden met wegconstructies. De wijkgerichte aanpak biedt kansen om de wijken klimaatbestendig in te richten. Bij rioolvervanging wordt onderzocht of afkoppelen eenvoudig realiseerbaar is. Dit houdt in dat neerslag niet langer via de riolering naar de zuivering wordt afgevoerd, maar zo mogelijk geïnfiltreerd wordt in de bodem of geborgen en vertraagd afgevoerd kan worden naar oppervlaktewater. Door regenwater te infiltreren of vertraagd af te voeren worden grote peilstijgingen in het oppervlaktewater voorkomen. Indien mogelijk worden bijvoorbeeld grasbetontegels in parkeerplaatsen toegepast (Figuur 5.1), of worden wadi's of waterbergende wegfundering aangelegd waarin het regenwater geborgen kan worden. De nieuwe riolering wordt voldoende ruim gedimensioneerd door te toetsen met Standaardbui09 van de Kennisbank Stedelijk Water. Bij vervangingsprojecten worden bewonersavonden georganiseerd, waar samen met bewoners en ondernemers de plannen worden gedeeld.

Figuur 5.1 Grasbetontegels in Bennenbroekstraat

Uitgangspunt is dat 70% van het riool vervangen wordt en dat 30% van het riool gerelined kan worden. Bij een relining wordt een kunststof kous in de rioolbuis aangebracht. De relining herstelt de waterdichtheid en stabiliteit van de buis. De kosten voor een relining zijn lager dan voor het vervangen van een riool. Bij relining is er geen sprake van klimaatadaptieve maatregelen.

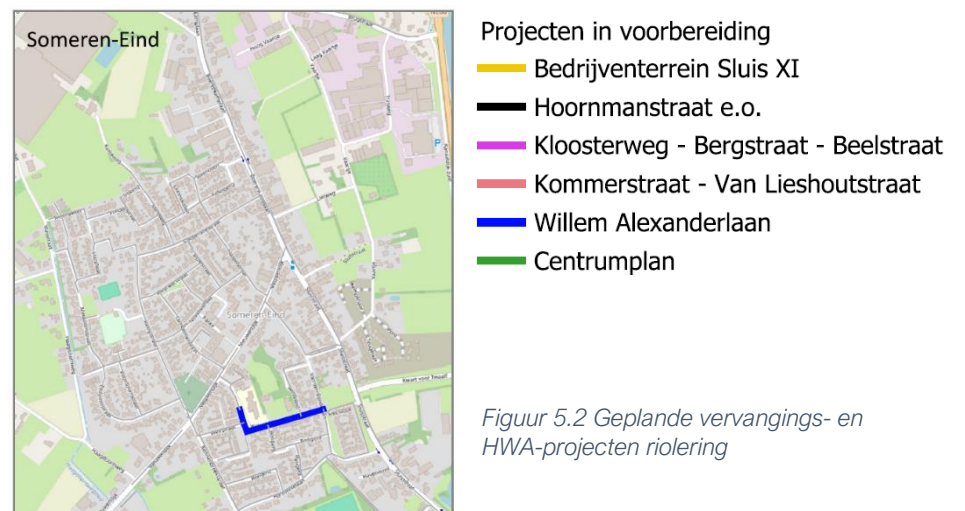
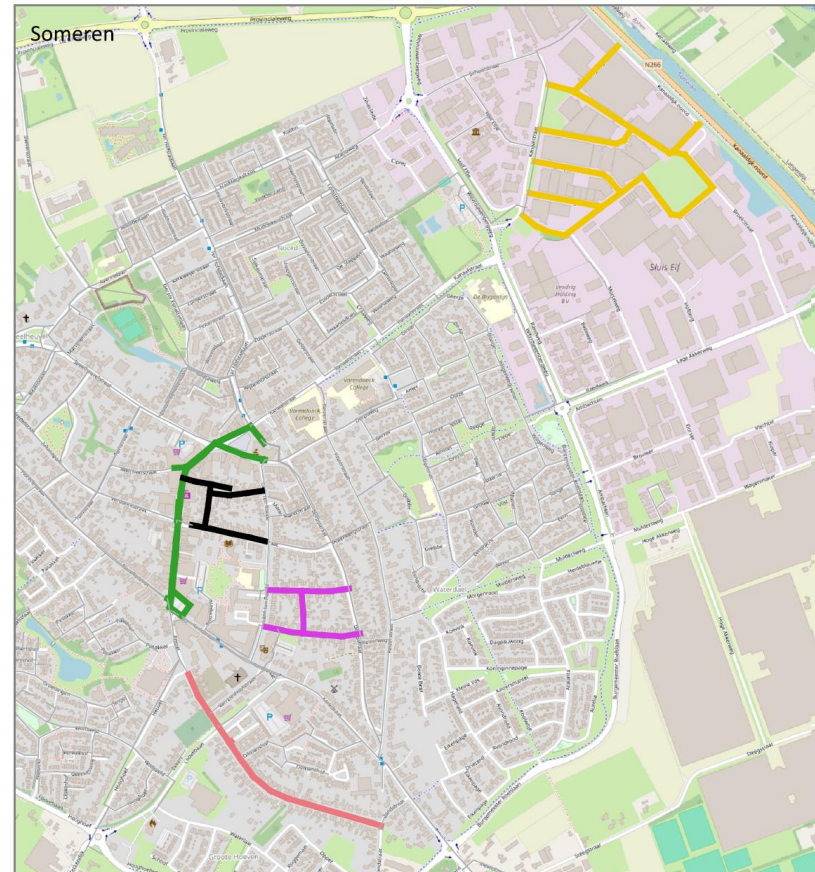
Op basis van de leeftijd van het riool dient in de periode 2026-2030 in totaal 5.600 meter riool vervangen worden en 2.400 meter gerelined. Voor de komende periode zijn de projecten in Tabel 5.1 en Figuur 5.2 in voorbereiding.

Tabel 5.1 Vervangings- en HWA-projecten 2026-2030

Project	Start uitvoering	Kosten riolering
Willem-Alexanderlaan (Someren-Eind)	2026	€ 1.215.512
Kloosterweg – Bergstraat – Beelstraat	2026	€ 744.535
Kommerstraat – Van Lieshoutstraat	2025/2026	€ 1.683.195
Bedrijventerrein Sluis XI	2026	€ 1.520.000
Hoornmanstraat en omgeving	2026	€ 538.000
Centrumplan Someren – ondergrondse infra	2027	€ 1.600.000
Totaal		€ 7.301.242

In totaal wordt hierbij 5.600 meter bestaand riool vervangen. De totale vervangingsopgave is hiermee voor de komende 5 jaar ingevuld. Jaarlijks is nog budget (€ 500.000) beschikbaar om 480 meter riool te relinen en voor acute vervangingen.

Met behulp van eenheidsprijzen (Bijlage 7) zijn de vervangingskosten voor de lange termijn bepaald. In de periode 2031-2035 bedragen de jaarlijkse kosten voor rioolvervanging en relining € 1.419.000. In de periode 2036-2045 is dit € 1.753.000.

Figuur 5.2 Geplande vervangings- en HWA-projecten riolering

Nieuwe aanleg

De komende planperiode staan de volgende nieuwbouwprojecten op de planning (aantal woningen als bekend):

- Lierop
  - Lierop-Zuid (126 wooneenheden)
  - Lierop-Oost (definitiefase)
  - Van Dongenstraat 18: 20 wooneenheden
- Someren-Dorp
  - Someren-Noordoost (definitiefase)
  - Someren-Noordwest (definitiefase)
  - Ter Hofstadlaan (definitiefase)
  - Centrumplan (definitiefase)
  - Grote Hoeven: afbouw wijk
  - Dorpsweg 2: 24 wooneenheden
- Someren-Heide
  - Groeneweg 5-7 (48 wooneenheden)
  - Someren-Heide Zuid (definitiefase)
  - Kerkendijk 97 (Sint Jozefkerk) (definitiefase)
- Someren-Eind
  - Goede Vaart: afbouw wijk
  - Boerenkamplaan 110 (27 wooneenheden)
  - Nieuwendijk 10 t/m 18 (31 wooneenheden)
  - Vijzelstraat 2 t/m 18 (21 wooneenheden)
  - Het vonderbos (definitiefase)

Het beleid ten aanzien van riolering en omgang met hemelwater bij nieuwe ontwikkelingen en reconstructies staat beschreven in Hoofdstuk 3.

Figuur 5.3 Aanleg van nieuwe riolering in 2019 (Foto: Gemeente Someren)

Vervangen van mechanische riolering

Met 24 rioolgemalen en 733 minigemalen wordt het stedelijk afvalwater van gemeente Someren verpompt.

De kosten voor vervanging van rioolgemalen in de komende planperiode is geraamd op ca. € 330.000 per jaar. Hierbij is uitgegaan van gemiddelde renovatiekosten van € 68.700 peremaal en een gemiddelde levensduur van 15 jaar.

In de komende planperiode wordt er naar gestreefd om alles ouder dan 15 jaar vervangen te hebben in 2028. De kosten voor vervanging van

de drukrioolgemalen à € 7.500 per drukrioolgemaal komt neer op en bedrag van € 366.000 per jaar.

Zo'n 2,67 km drukriolering is voor 1970 aangelegd en is de komende planperiode aan vervanging toe. Hiervoor is de komende 5 jaar € 80.000 per jaar voor nodig.

Uitvoeren (klimaat-)maatregelen wateroverlast en waterkwaliteit

Op basis van de uitkomsten van het Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW) wordt een uitvoeringsagenda (klimaat-)maatregelen wateroverlast en waterkwaliteit opgesteld. Voor het uitvoeren van die maatregelen wordt tot 2050 een budget van € 400.000 per jaar opgenomen.

Dit budget kan daarnaast ingezet worden om af te koppelen of andere klimaatadaptieve meekoppelkansen te kunnen benutten bij geplande integrale werkzaamheden. Denk hierbij ook aan het verminderen van hittestress en het vergroten van de biodiversiteit door te vergroenen.

5.3 Beheer en onderhoud

Reinigen en inspecteren riolering

Om een inhaalslag en een verbeterslag in het vastleggen van de conditie-aspecten te maken wordt het hele areaal de komende planperiode gereinigd en geïnspecteerd. Na inspectie volgen de beoordeling en maatregelen. De niet-urgente maatregelen worden vanaf 2031 geprogrammeerd.

Met een areaal van 130 km komt dat neer op gemiddeld zo'n 26 kilometer per jaar. In de begroting is een bedrag van € 252.000 per jaar opgenomen.

Bij oplevering van nieuwe riolering moet door de aannemer een opleveringsinspectie worden uitgevoerd. Na oplevering komt het areaal in de reguliere cyclus.

Onderhoud hoofdgemalen, randvoorzieningen en drukriolering

In Someren worden de hoofdgemalen, drukrioolgemalen en randvoorzieningen één keer per jaar onderhouden en gereinigd. Alle gemalen zijn conform de BRL en NEN3140 geïnspecteerd.

Het budget voor onderhoud van hoofdgemalen en randvoorzieningen is € 19.250 voor periodiek onderhoud en € 35.000 voor incidenteel onderhoud.

Het budget voor onderhoud van drukriolering is € 30.000 voor periodiek onderhoud en € 75.000 voor incidenteel onderhoud.

Naast dit onderhoud worden er ook nog kosten gemaakt voor energieverbruik, data- en telecommunicatie. Hiervoor is een bedrag van € 187.000 opgenomen. De kosten voor energie zijn de afgelopen jaren behoorlijk gestegen.

Klein onderhoud vrijerval riolering

Kleine problemen in de hoofdriolering en de kolken komen geregeld voor. Om kleine reparaties uit te voeren en te kunnen anticiperen op calamiteiten door o.a. klimaateffecten is er jaarlijks een budget van € 131.000 nodig.

Reinigen kolken en goten

De 9.163 kolken worden 1 of 2x per jaar gereinigd. Het budget hiervoor is € 25.000.

Bestekvoorbereiding kolkenreiniging wordt in de werkeenheden 'Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel' opgepakt.

Maaien, baggeren en onderhoud duikers

Gemeente Someren heeft naast de B- en C-watgangen ook de inliggende duikers in beheer. In het nieuwe bestek (per maart 2026) zit duikeronderhoud, en het maaien en baggeren van sloten.

Goed beheer van sloten en duikers is belangrijk voor een goede afvoer en berging in het oppervlaktewatersysteem. Dit kan niet worden neergelegd bij aangelanden. Daarnaast is een deel van de bagger afkomstig is uit riooloverstorten. Momenteel worden de kosten volledig doorbelast aan de rioolheffing.

In het 3^e kwartaal van 2025 wordt een beheer- en onderhoudsplan voor watergangen en duikers opgesteld, waarmee de onderhoudsplicht voor aangelanden komt te vervallen.

De kosten voor maaien, baggeren van sloten en reiniging van de duikers zijn € 300.000 per jaar. Daarnaast wordt voor de komende 5 jaar een investering van € 200.000 per jaar opgenomen voor vervanging van duikers. Na opstelling van het beheer- en onderhoudsprogramma voor oppervlaktewater en duikers wordt dit bedrag geactualiseerd.

Onderhoud waterbergende en infiltrerende voorzieningen

Het areaal van waterbergende en infiltrerende voorzieningen zoals wadi's en infiltratiekratten wordt in 2025 in beeld gebracht.

Omdat het onderhoud van wadi's nu buiten een bestek gaat en daardoor een meer incidenteel karakter kent, is het de wens om het onderhoud van wadi's aan de hand van een beheerplan in een nieuw bestek op te nemen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere wadi's en ecologische wadi's. Het budget voor beheer en onderhoud wordt voorlopig € 10.000 per jaar, waarbij het onderhoud aan ecologische wadi's voor 70% wordt doorbelast aan de rioolheffing en voor 30% aan groen.

Doorbelasten straatreiniging

De kosten voor de straatreiniging inclusief stortingskosten worden voor 50% (€ 174.064 per jaar) doorbelast aan de rioolheffing. De doorbelasting van en deel van de kosten voor straatreiniging is te verantwoorden omdat straatvuil anders tot vervuiling van de kolken leidt.

Dit zou betekenen dat de kolken vaker gereinigd moeten worden om de afvoer van het hemelwater te kunnen garanderen.

5.4 Gegevensbeheer, meten en monitoren

Gegevensbeheer

De gegevens van de riolering worden opgeslagen in het gemeentelijke rioolbeheerpakket BRUTIS. Voor de softwarelicentie van BRUTIS is een budget beschikbaar van € 5.000 per jaar.

Grondwatermeetnet

Om de huidige situatie ten aanzien van het grondwater in beeld te brengen heeft de gemeente Someren een grondwatermeetnet met 25 peilbuizen in beheer, zie nog verder wordt uitgebreid. Voor onderhoud van de peilbuizen en analyse is jaarlijks € 7.500 nodig.

Afkoppelen mag niet leiden tot grondwateroverlast. Daarom stond in het vorige GRP opgenomen dat de gemeente Someren gaat monitoren op grondwateroverlast via de meldingenregistratie en het grondwatermeetnet. Dat laatste is pas recent mogelijk door de komst van de nieuwe telemetrie in februari 2025 die 24/7 uit te lezen is.

Meten en monitoren van grondwater wordt in de werkeenheden 'Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel' opgepakt.

Meten en monitoren in de riolering

Door te meten bij gemalen en overstorten komt er meer inzicht in de werking van de riolering en kunnen de effecten van (klimaatadaptieve) maatregelen – zoals afkoppelen - in beeld worden gebracht.

Meten en monitoren in de waterketen wordt in de werkeenheden 'Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel' opgepakt.

5.5 Onderzoek en planvorming

Waterbeheer en beleid

Jaarlijks is budget beschikbaar voor aanvullende advisering. Met dit budget is advies mogelijk op de volgende gebieden:

- Opstellen vervangingsplan voor vrijverval riolering
- Opstellen vervangingsplan voor drukrioolgemalen
- Opstellen beheer- en onderhoudsprogramma voor oppervlaktewater en duikers
- Opstellen beheer- en onderhoudsprogramma voor waterbergende en infiltrerende voorzieningen
- Opstellen uitvoeringsagenda (klimaat-)maatregelen wateroverlast en waterkwaliteit
  - A.d.h.v. stresstestresultaten de vervolgstappen bepalen
  - Koppelen aan meerjarenplanning BOR-domeinen
  - Gezamenlijk optrekken met de waterschappen
- Opstellen Water- en Rioleringsprogramma voor volgende planperiode
- Hydraulische berekeningen bij probleemlocaties of rioolvervangingen
- Ondersteuning data-op-orde
- Onderzoek differentiatie rioolheffing
- Opstellen infiltratiekansenkaart in relatie tot diepte infiltratie (samen met waterschappen)

Het budget voor aanvullende advisering op het gebied van waterbeheer en -beleid bedraagt € 25.000 per jaar.

5.6 Bewustwording en stimulering klimaatadaptatie

Om burgers en ondernemers meer bewust te laten zijn van de gevolgen van klimaatverandering en ze te stimuleren klimaatadaptieve maatregelen te nemen wordt er ingezet op communicatie.

In 2025 en 2026 is de gemeente aangesloten bij Operatie Steenbreek, waarmee vergroeningsacties worden gehouden. Ook doet de gemeente mee aan het NK Tegelwippen.

Het stimuleren van klimaatadaptieve maatregelen, zoals afkoppelen hemelwater en groene daken wordt in de werkeenheden 'Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel' opgepakt. Hierbij kan gedacht worden aan een website voor water en riolering, waarop staat beschreven wie wat doet en welke subsidies en regelingen er zijn. Gemeente Someren wil samen met de peelgemeenten en Waterschap Aa en Maas een gezamenlijk afkoppelloket bieden, om afkoppelen actief te promoten.

Ook wordt de financiële regeling om het afkoppelen van hemelwater van de gemengde riolering te stimuleren binnen bovengenoemde samenwerking opgepakt. Het budget voor de communicatie en de financiële regeling is € 20.000. Wanneer de stimuleringsregeling een succes blijkt, kan het budget de komende jaren geleidelijk verhoogd worden.

Bij uitvoeringsprojecten worden bewonersavonden georganiseerd waarin afkoppelen en het nemen van andere klimaatadaptieve maatregelen wordt gestimuleerd. Dit wordt vanuit de projecten betaald.

6 MIDDELEN

6.1 Inleiding

De strategie uit Hoofdstuk 5 heeft consequenties voor de benodigde personele capaciteit en financiële middelen. Welke consequenties dit zijn, staat in onderstaande paragrafen.

6.2 Personele capaciteit

De Kennisbank Stedelijk Water (Stichting RIONED) geeft een handreiking voor de benodigde personele capaciteit voor de Stedelijke Watertaken (= formatiescan). Deze benadering is globaal en onder andere afhankelijk van de mate van uitbesteding. In Tabel 6.1 staat een vergelijking van de capaciteit opgenomen. Er is in de berekening uitgegaan van het maximaal uitbesteden van reiniging, inspectie en onderhoud riolering en voor minimaal uitbesteden van planvorming en operationeel beheer.

Tabel 6.1 Gewenste capaciteit conform de Kennisbank Stedelijk Water (Stichting RIONED) en werkelijke capaciteit (* buitendienst gaat via UDAS) voor dagelijks beheer

Functieprofiel	Tijdsbesteding Stedelijk Water (fte)	Huidige formatie Stedelijk Water (fte)
Beleidsmedewerker	0,95	1,0
Beheerder	1,90	2,0
Gegevensbeheerder	0,27	0,0
Buitendienst	3,88	2,0*
Totaal	7,0	5,0

Op basis van de formatiescan van Stichting RIONED is de benodigde capaciteit voor het uitvoeren van de gemeentelijke watertaken 7 fte. Momenteel beschikt de gemeente over een formatie van 5 fte. Voor de uitvoering van de strategie uit Hoofdstuk 5 is 1 fte extra voor tijdelijk personeel nodig. De kosten bij 'Tijdelijk personeel (2720002 Drukriolen)' zijn daarom met € 90.000 verhoogd.

6.3 Financiële middelen

Uitgangspunten

Voor de berekening van de rioolheffing zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het rentepercentage voor kapitaallasten bedraagt 0%.
- De vervangingsinvesteringen riolering, duikers en persleidingen worden geactiveerd en in 70 jaar lineair afgeschreven.
- De klimaatmaatregelen worden geactiveerd en in 25 jaar lineair afgeschreven.
- Vervangingsinvesteringen gemalen worden geactiveerd en in 15 jaar lineair afgeschreven.
- Per 31 december 2024 is de stand van de voorziening € 1.647.627.
- De voorziening komt op korte termijn niet lager dan € 500.000.
- Zowel bij de kosten als bij de baten wordt geen rekening gehouden met inflatie.
- Er wordt geen rekening gehouden met groei of krimp van de bevolking.
- Het aantal grondslagen rioolheffing woningen bedraagt 8.679 voltarief, 210 kwarttarief.
- Het aantal grondslagen rioolheffing niet-woningen bedraagt 1.004 voltarief, 204 kwarttarief.
- De rioolheffing voor 2025 bedraagt € 209,18 voor een woning en € 313,75 voor een niet-woning.

Het Water- en Rioleringsprogramma Someren 2026-2030 is opgesteld zonder rentecomponent. De rente kan in de toekomst wijzigen en dat heeft een verhogend effect op de rioolheffing.

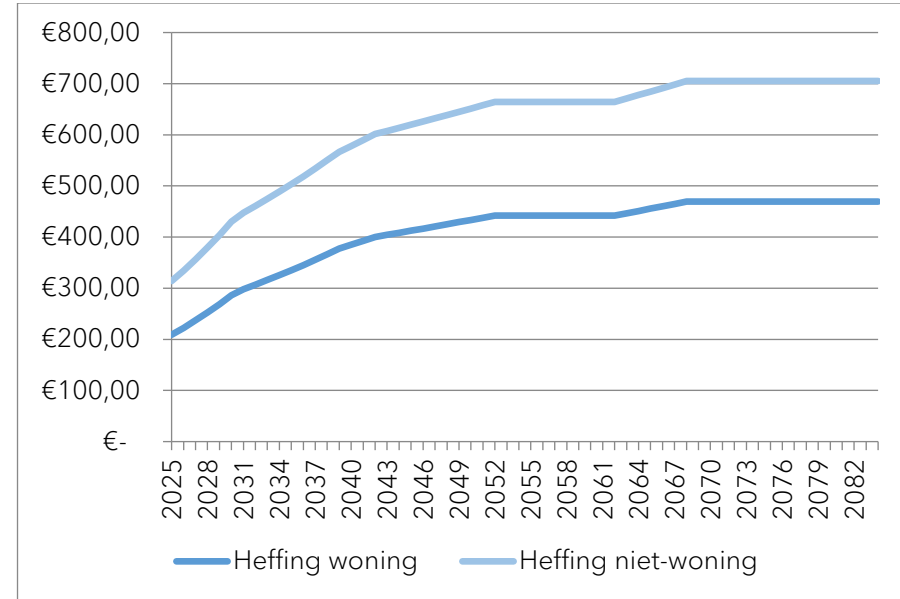
Rioolheffing

Met bovenstaande uitgangspunten is de benodigde rioolheffing voor de korte (Tabel 6.2) en lange termijn bepaald (Figuur 6.1). De heffing moet de komende jaren stijgen met 7,2% per jaar (exclusief inflatiecorrectie), in 2031 met 4% en in de periode 2032 tot 2038 is dit 3% per jaar. Om de stijging van de heffing beperkt te kunnen houden wordt de komende jaren de voorziening afgebouwd (Figuur 6.2). In Bijlage 8 is de volledige rioolheffingsberekening opgenomen.

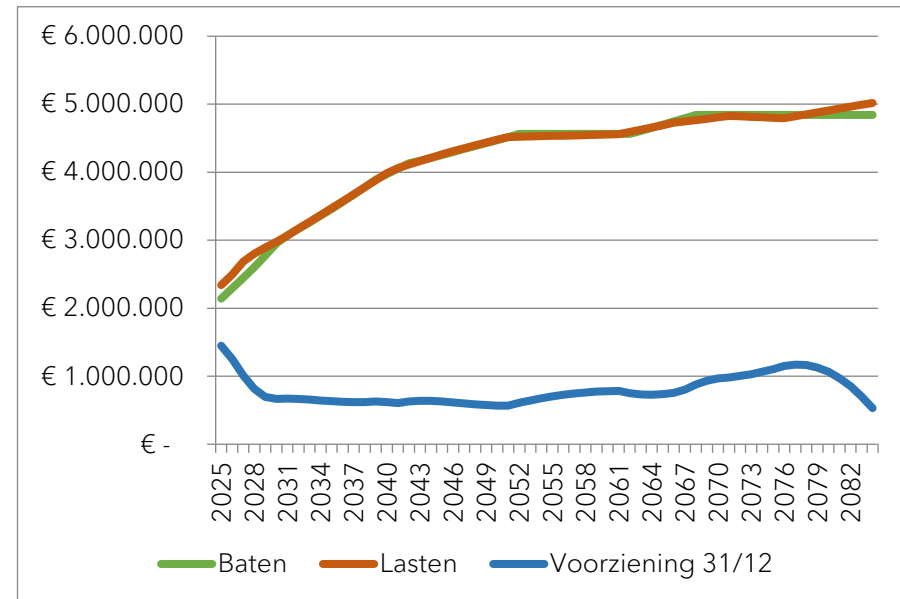
De berekende rioolheffing in dit WRP is voorlopig. De heffing wordt ieder jaar bepaald op basis van actuele cijfers.

Tabel 6.2 Rioolheffing op korte termijn

Jaar	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Stijging heffing		7,2%	7,2%	7,2%	7,2%	7,2%
Heffing woningen	€ 209	€ 224	€ 240	€ 257	€ 276	€ 296
Heffing niet-woningen	€ 314	€ 337	€ 361	€ 387	€ 415	€ 445

Figuur 6.1 Verloop van rioolheffing op lange termijn

Figuur 6.2 Verloop van baten, lasten en voorziening op lange termijn

BIJLAGE I AANLEGJAAR

BIJLAGE 2 BEOORDELING STABILITEIT

In het beheersysteem zijn de inspectiegegevens van de afgelopen jaren opgenomen. Met behulp van deze inspectiegegevens is een globale beoordeling gemaakt van de kwaliteit van het riool op het gebied van stabiliteit. Om de kwaliteit te bepalen is gebruik gemaakt van de volgende wegingscijfers:

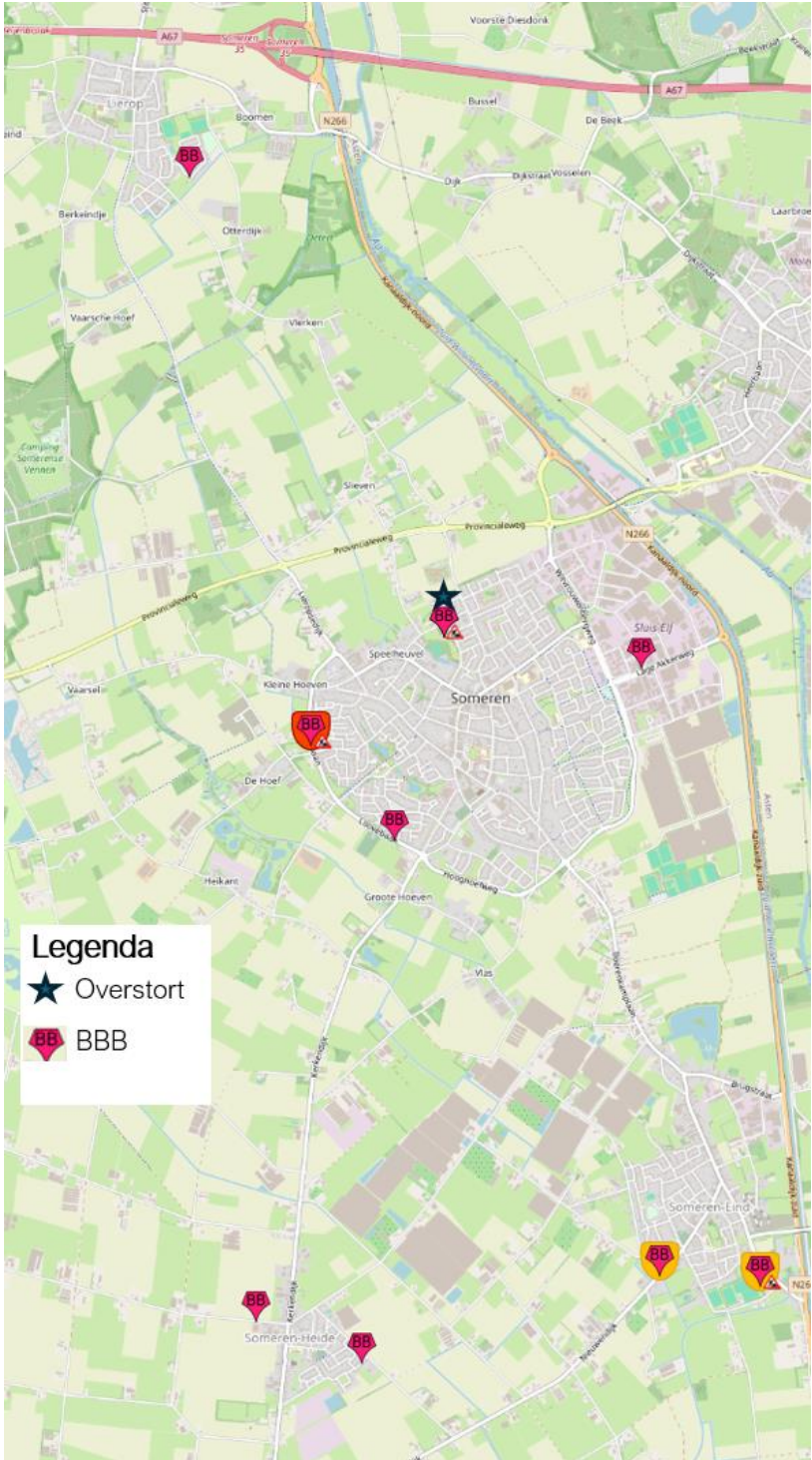
Deformatie (BAA), klasse 3:	weging = 0,5
Deformatie (BAA), klasse 4:	weging = 1,0
Deformatie (BAA), klasse 5:	weging = 2,0
Scheuren (BAB), klasse 4:	weging = 0,5
Scheuren (BAB), klasse 5:	weging = 0,7
Breuk/instorting (BAC), klasse 2:	weging = 2,0
Breuk/instorting (BAC), klasse 3:	weging = 3,0
Breuk/instorting (BAC), klasse 4:	weging = 4,0
Aantasting (BAF), klasse 3:	weging = 1,0
Aantasting (BAF), klasse 4:	weging = 2,0
Oppervlakteschade (BAF), klasse 5:	weging = 0,5
Defectieve lining (BAK), klasse 5:	weging = 0,5
Grond zichtbaar (BAO), klasse 5:	weging = 1,0

Codes volgens NEN-EN 13508-2

BIJLAGE 3 OVERZICHT GEMALEN

Kern	Omschrijving	Type installatie
Someren-Eind	002 - Vijzelstraat	Hoofdgemaal
Someren	003 - Van Gijsselstraat	Hoofdgemaal
Someren	004 - Keizerstraat	Hoofdgemaal
Someren	005 - Slievenpark	Hoofdgemaal
Someren	014A - Broekstraat DWA	Hoofdgemaal
Someren	014B - Broekstraat HWA	Hoofdgemaal
Someren	015 - Pasakker	Hoofdgemaal
Someren	019 - Hooghoefweg / Boerenkamplaan	Hoofdgemaal
Someren	038 - Donge	Hoofdgemaal
Someren-Eind	043 - Trasweg	Hoofdgemaal
Someren	044 - Ooivaarsrijt	Hoofdgemaal
Camping Somerense Vennen	046 - Philipsbosweg	Hoofdgemaal
Someren	069 - Hoevenstraat	Hoofdgemaal
Someren	070 - Achterweg	Hoofdgemaal
Someren	071 - Beatrixlaan	Hoofdgemaal
Lierop	072 - Vaandrig	Hoofdgemaal
Someren-Heide	077 - Eggendreef	Hoofdgemaal
Someren-Heide	078 - Herdersveld	Hoofdgemaal
Someren-Eind	083 - Sluisstraat	Hoofdgemaal
Someren	084 - Lieropsedijk	Hoofdgemaal
Someren-Eind	085 - Esdoornstraat RWA	Hoofdgemaal
Huize Witven	089 - Beuvenlaan	Hoofdgemaal
Someren	090 - Noorderlaan	Hoofdgemaal
Someren-Eind	091 - 't Vaartje	Hoofdgemaal
Someren	001 - BBR Waterdael	Randvoorziening
Someren	007 - BBL Dr. Eijnattenlaan	Randvoorziening
Someren-Heide	008 - BBL Karspoor / De Meent	Randvoorziening
Someren-Eind	009 - BBB Nieuwendijk	Randvoorziening
Someren-Eind	010 - BBB Bennenbroekstraat	Randvoorziening
Lierop	011 - BBB Balisboom	Randvoorziening
Someren	012 - BBB Biesveld	Randvoorziening
Someren	013 - BBB Hoevenstraat	Randvoorziening
Someren-Heide	016 - BBB Smulderslaan	Randvoorziening

BIJLAGE 4 KAART OVERSTORTEN

BIJLAGE 5 EXPLOITATIE RIOLERING

Kosten	Begroting 2025	WRP 2026
2720000 Riolering en kolken		
Doorberekening 1.1 BU/OR	€ 251.872	€ 265.045
Advies en onderzoek	€ 50.000	€ 25.000
Tijdelijk personeel	€ 300.000	€ 40.000
Periodiek onderhoud	€ 29.000	€ 280.000
Uitbesteed werk	€ 131.000	€ 131.000
Diverse kosten	€ 5.000	€ 5.000
WKR GV Contributies, abonnementen	€ 3.000	€ 3.000
Afschrijving geactiveerde uitgaven	€ 81.292	€ 81.053
2720001 Rioolgemalen		
Elektriciteitsverbruik	€ 65.000	€ 88.000
Periodiek onderhoud	€ 19.250	€ 19.250
Incidenteel onderhoud	€ 27.500	€ 35.000
Telefoon (vast)	€ 6.500	€ 6.500
2720002 Drukriolen		
Tijdelijk personeel	€ 14.000	€ 90.000
Elektriciteitsverbruik	€ 61.000	€ 80.000
Periodiek onderhoud	€ 20.000	€ 30.000
Incidenteel onderhoud	€ 75.000	€ 75.000
Telefoon (vast)	€ 12.500	€ 12.500
Doorberekening lasten 3.8 BU/UDAS	€ 111.150	€ 133.900
2720003 Grondwateronderzoek		
Diverse kosten	€ 1.500	€ 7.500
2720005 Rioolrechten		
Uitbesteed werk	€ 27	€ 27
2720006 Rioolheffing		
Gemeenschappelijke regelingen (inning heffing)	€ 94.471	€ 94.471
2570000 Waterlossingen		
Bestek onderhoud	€ 110.000	€ 300.000
Incidenteel onderhoud	€ 15.500	
Overige ontvangsten	€ -2.500	
3720001 IPI EXPL GRP		
Overige duurzame goederen en diensten	€ 148.826	€ 20.000
Overige kosten en doorbelastingen		
Straatreiniging / Onkruidbestrijding (50%)	€ 174.064	€ 174.064
Onderhoud wadi's		€ 7.000
Overhead	€ 254.391	€ 280.948
Compensabele BTW	€ 281.483	€ 296.169
Totaal lasten op te brengen uit tarief Rioolheffing	€ 2.340.826	€ 2.580.427
Wijzigingen zijn groen en oranje gearceerd		
Baten	Begroting 2025	WRP 2026
2720006 Rioolheffing		
Gem. bel. op huishoudens	€ -1.809.654	€ -1.956.000
Gem. bel. producenten	€ -330.642	€ -355.000
Totaal baten rioolheffing	€ -2.140.296	€ -2.311.000
Saldo	€ 200.530	€ 269.427

BIJLAGE 6 INVESTERINGEN

Investerings								
Jaar	Reeds geplande riool vervanging (70 jaar)	Vervanging / relining Vrijerval (70 jaar)	Vervanging duikers (70 jaar)	Klimaat (25 jaar)	Persleidingen (70 jaar)	Drukgemalen (15 jaar)	Hoofdgemalen mechanisch (15 jaar)	Totaal
2026	€ 5.701.242	€ 500.000	€ 200.000	€ 400.000	€ 80.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 7.577.242
2027	€ 1.600.000	€ 500.000	€ 200.000	€ 400.000	€ 80.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 3.476.000
2028		€ 500.000	€ 200.000	€ 400.000	€ 80.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 1.876.000
2029		€ 500.000	€ 200.000	€ 400.000	€ 80.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 1.876.000
2030		€ 500.000	€ 200.000	€ 400.000	€ 80.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 1.876.000
2031		€ 1.419.000		€ 400.000	€ -	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.515.000
2032		€ 1.419.000		€ 400.000	€ -	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.515.000
2033		€ 1.419.000		€ 400.000	€ -	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.515.000
2034		€ 1.419.000		€ 400.000	€ -	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.515.000
2035		€ 1.419.000		€ 400.000	€ -	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.515.000
2036		€ 1.753.000		€ 400.000	€ -	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.849.000
2037		€ 1.753.000		€ 400.000	€ -	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.849.000
2038		€ 1.753.000		€ 400.000	€ -	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.849.000
2039		€ 1.753.000		€ 400.000	€ -	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.849.000
2040		€ 1.753.000		€ 400.000	€ -	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.849.000
2041		€ 1.753.000		€ 400.000	€ 67.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.916.000
2042		€ 1.753.000		€ 400.000	€ 67.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.916.000
2043		€ 1.753.000		€ 400.000	€ 67.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.916.000
2044		€ 1.753.000		€ 400.000	€ 67.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.916.000
2045		€ 1.753.000		€ 400.000	€ 67.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.916.000
2046		€ 1.283.000		€ 400.000	€ 67.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.446.000
2047		€ 1.283.000		€ 400.000	€ 67.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.446.000
2048		€ 1.283.000		€ 400.000	€ 67.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.446.000
2049		€ 1.283.000		€ 400.000	€ 67.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.446.000
2050		€ 1.283.000		€ 400.000	€ 67.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.446.000
2051		€ 1.283.000			€ 58.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.037.000
2052		€ 1.283.000			€ 58.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.037.000
2053		€ 1.283.000			€ 58.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.037.000
2054		€ 1.283.000			€ 58.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.037.000
2055		€ 1.283.000			€ 58.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.037.000
2056		€ 1.313.000			€ 58.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.067.000
2057		€ 1.313.000			€ 58.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.067.000
2058		€ 1.313.000			€ 58.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.067.000
2059		€ 1.313.000			€ 58.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.067.000
2060		€ 1.313.000			€ 58.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.067.000
2061		€ 1.313.000			€ 1.736.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 3.745.000
2062		€ 1.313.000			€ 1.736.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 3.745.000
2063		€ 1.313.000			€ 1.736.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 3.745.000
2064		€ 1.313.000			€ 1.736.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 3.745.000
2065		€ 1.313.000			€ 1.736.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 3.745.000
2066		€ 618.000			€ 1.736.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 3.050.000
2067		€ 618.000			€ 1.736.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 3.050.000
2068		€ 618.000			€ 1.736.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 3.050.000
2069		€ 618.000			€ 1.736.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 3.050.000
2070		€ 618.000			€ 1.736.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 3.050.000
2071		€ 618.000			€ 114.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 1.428.000
2072		€ 618.000			€ 114.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 1.428.000
2073		€ 618.000			€ 114.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 1.428.000
2074		€ 618.000			€ 114.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 1.428.000
2075		€ 618.000			€ 114.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 1.428.000
2076		€ 1.505.000			€ 114.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.315.000
2077		€ 1.505.000			€ 114.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.315.000
2078		€ 1.505.000			€ 114.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.315.000
2079		€ 1.505.000			€ 114.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.315.000
2080		€ 1.505.000			€ 114.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.315.000
2081		€ 1.505.000			€ 114.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.315.000
2082		€ 1.505.000			€ 114.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.315.000
2083		€ 1.505.000			€ 114.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.315.000
2084		€ 1.505.000			€ 114.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.315.000
2085		€ 1.505.000			€ 114.000	€ 366.000	€ 330.000	€ 2.315.000

BIJLAGE 7 BEREKENING EENHEIDSPRIJZEN

VRIJVERVALRIOLERING

Bij het bepalen van de eenheidsprijzen (Tabel 5.1) zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Voor het bepalen van de vervangingskosten en reliningskosten is gebruik gemaakt van de kostenkengetallen van Stichting RIONED (peildatum 2021). De kosten zijn geïndexeerd met behulp van CBS gegevens in de GWW sector.
- De eenheidsprijzen voor vervanging zijn bepaald inclusief opbreken en herstel van de wegverharding.
- Bij de vervangingskosten is geen rekening gehouden met aanleg van drainage.

Bij het bepalen van de vervangingskosten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het vrijvervalriool heeft een theoretische levensduur van 70 jaar.
- 70% van het riool wordt vervangen, 30% van het riool wordt gerelined.
- Bij vervanging van gemengd of vuilwaterriool is rekening gehouden met extra kosten voor de aanleg van een hemelwaterriool (diameter 300 mm) of een voorziening om regenwater te kunnen infiltreren.
- 17 strengen met jaar van aanleg onbekend zijn gelijkmatig verdeeld over de vervangingsjaren 2035-2051.
- Voor de vervanging van hemelwaterriool zijn geen kosten opgenomen, omdat deze verwerkt zijn in de vervangingskosten van het naastgelegen vuilwater- of gemengde riool. Uitzondering hierop is het hemelwaterriool in de Loovebaan (Someren), Kerkendijk (Someren-Heide) en de Steemertseweg (Lierop). Naast deze hemelwaterriolen ligt geen vuilwaterriool of gemengd riool.
- Bij het bepalen van de reliningskosten is er vanuit gegaan dat ook alle reguliere hemelwaterriolen na 70 jaar gerelined worden.
- 110 strengen zijn in de periode 2010 tot en met 2019 gerelined. Bij deze strengen geldt een levensduur van 70 jaar vanaf het jaar van relining.
- Bij rioolvervanging in combinatie met wegconstructie zijn circa 70% van de projectkosten voor riolering, 30% voor wegen en groen.
- De volgende strengtypen zijn niet meegenomen bij het bepalen van de vervangingskosten: drukleiding, perceelaansluitingen, kolkenleidingen, duikers, loze leidingen, persleidingen, drainagestelsel, aansluitleidingen op de drukriolering, eigendom 3^e.

Basisprijs vervanging rond 300 mm prijspeil 2021

KOSTENONDERDELEN ROND 300	Hoeveelheid		Euro per eenheid	Euro per meter
1. Leiding				
materiaal			16	33
leggen			7	14
verwijderen excl. storkkosten			5	5
verwerking puin	0,18	ton x	148	27
			<i>subtotaal</i>	78
2. grondwerk				
afmeting sleuf b (onder)(m) x d (m)	1,3 / 1,34		2,0	2,0
talud sleuf (opzij:omhoog)	0,75 : 1			
inhoud sleuf (m3 per m1)	7,00			
grondverzet	7,00	m3 x	15	105
aankoop nieuwe grond (cunetzand)	0,15	m3 x	11	2
fundering buis grondverbetering			11	11
			<i>subtotaal</i>	118
3. verharding				
breedte sleuf boven	10	m		
percentage bestrating	80%			
- verwijderen euro/m2			3	24
- aanbrengen euro/m2			26	206
percentage asfalt	20%			
- verwijderen euro/m2			10	20
- aanbrengen euro/m2			42	84
			<i>subtotaal</i>	334
4. diversen				
verkeersmaatregelen			18	18
toegankelijkheid bebouwing			14	14
kabels/bomen/leidingen			5	5
			<i>subtotaal</i>	36
5. toeslagen				
	41,70%			236
Totaal excl. toeslagen				570
Totaal incl. toeslagen				810
Aanvullende kosten				
eventueel stempeling (excl. toeslagen)				23
eventueel stempeling (incl. toeslagen)				30
eventueel bemaling (excl. toeslagen)				47
eventueel bemaling (incl. toeslagen)				70
eventueel kosten opleveringsreiniging +-inspectie (excl. toeslagen)				13
eventueel kosten opleveringsreiniging +-inspectie (incl. toeslagen)				18

Basisprijs vervanging rond 700 mm prijspeil 2021

KOSTENONDERDELEN ROND 700	Hoeveelheid	Euro per eenheid	Euro per meter
1. Leiding			
materiaal		120	137
leggen		12	19
verwijderen excl. stortkosten		9	9
verwerking puin	0,625 ton x	127	79
		<i>subtotaal</i>	244
2. grondwerk			
afmeting sleuf b (onder)(m) x d (m)	1,7 / 2,29	2,5	2,5
talud sleuf (opzij:omhoog)	0,75 : 1		
inhoud sleuf (m3 per m1)	10,94		
grondverzet	10,9375 m3 x	15	164
aankoop nieuwe grond	1,640625 m3 x	11	17
fundering buis grondverbetering		11	11
		<i>subtotaal</i>	192
3. verharding			
breedte sleuf boven	10 m		
percentage bestrating	80%		
- verwijderen euro/m2		3	24
- aanbrengen euro/m2		26	206
percentage asfalt	20%		
- verwijderen euro/m2		10	20
- aanbrengen euro/m2		42	84
		<i>subtotaal</i>	334
4. diversen			
verkeersmaatregelen		37	37
toegankelijkheid bebouwing		14	14
kabels/bomen/leidingen		5	5
		<i>subtotaal</i>	56
5. toeslagen			
	41,70%		345
Totaal excl. toeslagen			830
Totaal incl. toeslagen			1.170
Aanvullende kosten			
eventueel stempeling (excl. toeslagen)			47
eventueel stempeling (incl. toeslagen)			70
eventueel bemaling (excl. toeslagen)			58
eventueel bemaling (incl. toeslagen)			80
eventueel kosten opleveringsreiniging +-inspectie (excl. toeslagen)			23
eventueel kosten opleveringsreiniging +-inspectie (incl. toeslagen)			33

Eenheidsprijzen vervanging prijspeil 2025

Diameter (rond mm)	Basisprijs 2021	Basisprijs 2025	Putten en aansluitingen (prijspeil 2025)	Totaal
200	€ 720	€ 928	€ 277	€ 1.205
300	€ 810	€ 1.044	€ 277	€ 1.321
400	€ 900	€ 1.161	€ 277	€ 1.437
500	€ 990	€ 1.277	€ 277	€ 1.553
600	€ 1.080	€ 1.393	€ 277	€ 1.669
700	€ 1.170	€ 1.509	€ 277	€ 1.785
800	€ 1.260	€ 1.625	€ 277	€ 1.901
900	€ 1.350	€ 1.741	€ 277	€ 2.018
1000	€ 1.440	€ 1.857	€ 277	€ 2.134
1500	€ 1.890	€ 2.437	€ 277	€ 2.714

Eenhedsprijzen relining prijspeil 2025

Diameter (rond mm)	Prijs per meter (2021)	Perceelsaansluiting + kolken (2021)	Prijs per meter + aansluitingen (2025)
200	€ 160	€ 83	€ 313
300	€ 160	€ 83	€ 313
400	€ 200	€ 83	€ 365
500	€ 270	€ 83	€ 455
600	€ 330	€ 83	€ 533
700	€ 390	€ 83	€ 610
800	€ 410	€ 83	€ 636
900	€ 700	€ 83	€ 1.010
1000	€ 1.010	€ 83	€ 1.409
1500	€ 1.515	€ 83	€ 2.061

BIJLAGE 8 RIOOLHEFFING

Jaar	Heffingseenheden				Stijging heffing	Heffing woning	Heffing niet-woning	Baten			Lasten					Saldo	Voorziening 31/12	
	woningen		niet-woningen					Baten woningen	Baten niet woningen	Totaal Baten	Exploitatie (excl kap lasten en btw)	Bestaande kapitaallasten	Nieuwe kapitaallasten	BTW exploitatie	BTW kapitaallasten			Totaal Lasten
	Voltairef	Kwarttarief	Voltairef	Kwarttarief														
2025						€ 209,00	€ 314,00	€ 1.810.000	€ 331.000	€ 2.141.000	€ 1.978.000	€ 81.000		€ 264.000	€ 17.000	€ 2.340.000	€ -199.000	€ 1.449.000
2026	8.679	210	1.004	204	7,2%	€ 224,05	€ 336,61	€ 1.956.000	€ 355.000	€ 2.311.000	€ 2.203.000	€ 81.000		€ 279.000	€ 17.000	€ 2.580.000	€ -269.000	€ 1.180.000
2027	8.679	210	1.004	204	7,2%	€ 240,18	€ 360,84	€ 2.097.000	€ 381.000	€ 2.478.000	€ 2.203.000	€ 81.000	€ 155.000	€ 279.000	€ 50.000	€ 2.768.000	€ -290.000	€ 890.000
2028	8.679	210	1.004	204	7,2%	€ 257,47	€ 386,82	€ 2.248.000	€ 408.000	€ 2.656.000	€ 2.203.000	€ 81.000	€ 251.000	€ 279.000	€ 70.000	€ 2.884.000	€ -228.000	€ 662.000
2029	8.679	210	1.004	204	7,2%	€ 276,01	€ 414,68	€ 2.410.000	€ 437.000	€ 2.847.000	€ 2.203.000	€ 81.000	€ 325.000	€ 279.000	€ 85.000	€ 2.973.000	€ -126.000	€ 536.000
2030	8.679	210	1.004	204	7,2%	€ 295,88	€ 444,53	€ 2.584.000	€ 469.000	€ 3.053.000	€ 2.203.000	€ 81.000	€ 398.000	€ 279.000	€ 101.000	€ 3.062.000	€ -9.000	€ 527.000
2031	8.679	210	1.004	204	4%	€ 307,72	€ 462,31	€ 2.687.000	€ 488.000	€ 3.175.000	€ 2.203.000	€ 81.000	€ 472.000	€ 279.000	€ 116.000	€ 3.151.000	€ 24.000	€ 551.000
2032	8.679	210	1.004	204	3%	€ 316,95	€ 476,18	€ 2.767.000	€ 502.000	€ 3.269.000	€ 2.203.000	€ 81.000	€ 555.000	€ 279.000	€ 134.000	€ 3.252.000	€ 17.000	€ 568.000
2033	8.679	210	1.004	204	3%	€ 326,46	€ 490,47	€ 2.850.000	€ 517.000	€ 3.367.000	€ 2.203.000	€ 81.000	€ 637.000	€ 279.000	€ 151.000	€ 3.351.000	€ 16.000	€ 584.000
2034	8.679	210	1.004	204	3%	€ 336,25	€ 505,18	€ 2.936.000	€ 533.000	€ 3.469.000	€ 2.203.000	€ 81.000	€ 720.000	€ 279.000	€ 168.000	€ 3.451.000	€ 18.000	€ 602.000
2035	8.679	210	1.004	204	3%	€ 346,34	€ 520,34	€ 3.024.000	€ 549.000	€ 3.573.000	€ 2.203.000	€ 81.000	€ 803.000	€ 279.000	€ 186.000	€ 3.552.000	€ 21.000	€ 623.000
2036	8.679	210	1.004	204	3%	€ 356,73	€ 535,95	€ 3.115.000	€ 565.000	€ 3.680.000	€ 2.203.000	€ 81.000	€ 885.000	€ 279.000	€ 203.000	€ 3.651.000	€ 29.000	€ 652.000
2037	8.679	210	1.004	204	3%	€ 367,43	€ 552,03	€ 3.208.000	€ 582.000	€ 3.790.000	€ 2.203.000	€ 81.000	€ 973.000	€ 279.000	€ 221.000	€ 3.757.000	€ 33.000	€ 685.000
2038	8.679	210	1.004	204	3%	€ 378,45	€ 568,59	€ 3.304.000	€ 600.000	€ 3.904.000	€ 2.203.000	€ 77.000	€ 1.060.000	€ 279.000	€ 239.000	€ 3.858.000	€ 46.000	€ 731.000
2039	8.679	210	1.004	204	2%	€ 386,02	€ 579,96	€ 3.371.000	€ 612.000	€ 3.983.000	€ 2.203.000	€ 77.000	€ 1.148.000	€ 279.000	€ 257.000	€ 3.964.000	€ 19.000	€ 750.000
2040	8.679	210	1.004	204	2%	€ 393,74	€ 591,56	€ 3.438.000	€ 624.000	€ 4.062.000	€ 2.203.000	€ 73.000	€ 1.235.000	€ 279.000	€ 275.000	€ 4.065.000	€ -3.000	€ 747.000
2041	8.679	210	1.004	204	2%	€ 401,62	€ 603,39	€ 3.507.000	€ 637.000	€ 4.144.000	€ 2.203.000	€ 49.000	€ 1.323.000	€ 279.000	€ 288.000	€ 4.142.000	€ 2.000	€ 749.000
2042	8.679	210	1.004	204	2%	€ 409,65	€ 615,46	€ 3.577.000	€ 649.000	€ 4.226.000	€ 2.203.000	€ 49.000	€ 1.365.000	€ 279.000	€ 297.000	€ 4.193.000	€ 33.000	€ 782.000
2043	8.679	210	1.004	204	1%	€ 413,75	€ 621,61	€ 3.613.000	€ 656.000	€ 4.269.000	€ 2.203.000	€ 49.000	€ 1.407.000	€ 279.000	€ 306.000	€ 4.244.000	€ 25.000	€ 807.000
2044	8.679	210	1.004	204	1%	€ 417,89	€ 627,83	€ 3.649.000	€ 662.000	€ 4.311.000	€ 2.203.000	€ 49.000	€ 1.449.000	€ 279.000	€ 315.000	€ 4.295.000	€ 16.000	€ 823.000
2045	8.679	210	1.004	204	1%	€ 422,06	€ 634,11	€ 3.685.000	€ 669.000	€ 4.354.000	€ 2.203.000	€ 49.000	€ 1.491.000	€ 279.000	€ 323.000	€ 4.345.000	€ 9.000	€ 832.000
2046	8.679	210	1.004	204	1%	€ 426,29	€ 640,45	€ 3.722.000	€ 676.000	€ 4.398.000	€ 2.203.000	€ 47.000	€ 1.533.000	€ 279.000	€ 332.000	€ 4.394.000	€ 4.000	€ 836.000
2047	8.679	210	1.004	204	1%	€ 430,55	€ 646,85	€ 3.759.000	€ 682.000	€ 4.441.000	€ 2.203.000	€ 47.000	€ 1.568.000	€ 279.000	€ 339.000	€ 4.436.000	€ 5.000	€ 841.000
2048	8.679	210	1.004	204	1%	€ 434,85	€ 653,32	€ 3.797.000	€ 689.000	€ 4.486.000	€ 2.203.000	€ 47.000	€ 1.603.000	€ 279.000	€ 347.000	€ 4.479.000	€ 7.000	€ 848.000
2049	8.679	210	1.004	204	1%	€ 439,20	€ 659,85	€ 3.835.000	€ 696.000	€ 4.531.000	€ 2.203.000	€ 47.000	€ 1.638.000	€ 279.000	€ 354.000	€ 4.521.000	€ 10.000	€ 858.000
2050	8.679	210	1.004	204	1%	€ 443,59	€ 666,45	€ 3.873.000	€ 703.000	€ 4.576.000	€ 2.203.000	€ 44.000	€ 1.674.000	€ 279.000	€ 361.000	€ 4.561.000	€ 15.000	€ 873.000
2051	8.679	210	1.004	204	1%	€ 448,03	€ 673,12	€ 3.912.000	€ 710.000	€ 4.622.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.709.000	€ 279.000	€ 368.000	€ 4.601.000	€ 21.000	€ 894.000
2052	8.679	210	1.004	204	0%	€ 448,03	€ 673,12	€ 3.912.000	€ 710.000	€ 4.622.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.712.000	€ 279.000	€ 368.000	€ 4.604.000	€ 18.000	€ 912.000
2053	8.679	210	1.004	204	0%	€ 448,03	€ 673,12	€ 3.912.000	€ 710.000	€ 4.622.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.715.000	€ 279.000	€ 369.000	€ 4.608.000	€ 14.000	€ 926.000
2054	8.679	210	1.004	204	0%	€ 448,03	€ 673,12	€ 3.912.000	€ 710.000	€ 4.622.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.718.000	€ 279.000	€ 370.000	€ 4.612.000	€ 10.000	€ 936.000
2055	8.679	210	1.004	204	0%	€ 448,03	€ 673,12	€ 3.912.000	€ 710.000	€ 4.622.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.722.000	€ 279.000	€ 370.000	€ 4.616.000	€ 6.000	€ 942.000
2056	8.679	210	1.004	204	0%	€ 448,03	€ 673,12	€ 3.912.000	€ 710.000	€ 4.622.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.725.000	€ 279.000	€ 371.000	€ 4.620.000	€ 2.000	€ 944.000
2057	8.679	210	1.004	204	0%	€ 448,03	€ 673,12	€ 3.912.000	€ 710.000	€ 4.622.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.728.000	€ 279.000	€ 372.000	€ 4.624.000	€ -2.000	€ 942.000
2058	8.679	210	1.004	204	0%	€ 448,03	€ 673,12	€ 3.912.000	€ 710.000	€ 4.622.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.732.000	€ 279.000	€ 373.000	€ 4.629.000	€ -7.000	€ 935.000
2059	8.679	210	1.004	204	0%	€ 448,03	€ 673,12	€ 3.912.000	€ 710.000	€ 4.622.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.736.000	€ 279.000	€ 373.000	€ 4.633.000	€ -11.000	€ 924.000
2060	8.679	210	1.004	204	0%	€ 448,03	€ 673,12	€ 3.912.000	€ 710.000	€ 4.622.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.739.000	€ 279.000	€ 374.000	€ 4.637.000	€ -15.000	€ 909.000
2061	8.679	210	1.004	204	0%	€ 448,03	€ 673,12	€ 3.912.000	€ 710.000	€ 4.622.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.743.000	€ 279.000	€ 375.000	€ 4.642.000	€ -20.000	€ 889.000
2062	8.679	210	1.004	204	0%	€ 448,03	€ 673,12	€ 3.912.000	€ 710.000	€ 4.622.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.770.000	€ 279.000	€ 381.000	€ 4.675.000	€ -53.000	€ 836.000
2063	8.679	210	1.004	204	1%	€ 452,51	€ 679,85	€ 3.951.000	€ 717.000	€ 4.668.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.798.000	€ 279.000	€ 386.000	€ 4.708.000	€ -40.000	€ 796.000
2064	8.679	210	1.004	204	1%	€ 457,04	€ 686,65	€ 3.991.000	€ 724.000	€ 4.715.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.825.000	€ 279.000	€ 392.000	€ 4.741.000	€ -26.000	€ 770.000
2065	8.679	210	1.004	204	1%	€ 461,61	€ 693,51	€ 4.031.000	€ 732.000	€ 4.763.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.853.000	€ 279.000	€ 398.000	€ 4.775.000	€ -12.000	€ 758.000
2066	8.679	210	1.004	204	1%	€ 466,22	€ 700,45	€ 4.071.000	€ 739.000	€ 4.810.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.881.000	€ 279.000	€ 404.000	€ 4.809.000	€ 1.000	€ 759.000
2067	8.679	210	1.004	204	1%	€ 470,88	€ 707,45	€ 4.112.000	€ 746.000	€ 4.858.000	€ 2.203.000	€ 42.000	€ 1.898.000	€ 279.000	€ 407.000	€ 4.829.000	€ 29.000	€ 788.000
2068	8.679	210	1.004	204	1%	€ 475,59	€ 714,53	€ 4.153.000	€ 754.000	€ 4.907.000	€ 2.203.000	€ 40.000	€ 1.916.000	€ 279.000	€ 411.000	€ 4.849.000	€ 58.000	€ 846.000
2069	8.679	210	1.004	204	0%	€ 475,59	€ 714,53	€ 4.153.000	€ 754.000	€ 4.907.000	€ 2.203.000	€ 40.000	€ 1.933.000	€ 279.000	€ 414.000	€ 4.869.000	€ 38.000	€ 884.000
2070	8.679	210	1.004	204	0%	€ 475,59	€ 714,53	€ 4.153.000	€ 754.000	€ 4.907.000	€ 2.203.000	€ 40.000	€ 1.951.000	€ 279.000	€ 418.000	€ 4.891.000	€ 16.000	€ 900.000
2071	8.679	210	1.004	204	0%	€ 475,59	€ 714,53	€ 4.153.000	€ 754.000	€ 4.907.000	€ 2.203.000	€ 39.000	€ 1.969.000	€ 279.000	€ 422.000	€ 4.912.000	€ -5.000	€ 895.000
2072	8.679	210	1.004	204	0%	€ 475,59	€ 714,53	€ 4.153.000	€ 754.000	€ 4.907.000	€ 2.203.000	€ 39.000	€ 1.963.000	€ 279.000	€ 420.000	€ 4.904.000	€ 3.000	€ 898.000
2073	8.679	210	1.004	204	0%	€ 475,59	€ 714,53	€ 4.153.000	€ 754.000	€ 4.907.000	€ 2.203.000	€ 39.000	€ 1.958.000	€ 279.000	€ 419.000	€ 4.898.000	€ 9.000	€ 907.000
2074	8.679	210	1.004	204	0%	€ 475,59												